

M-GOPS RADŁÓW

ul. Brzeska 9
33-130 Radłów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

RADŁÓW-2014

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Radłów na lata 2014-2020

Wstęp	4
CZĘŚĆ I: WPROWADZENIE	
1. Podstawy prawne i strategiczne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych	8
1.1 Źródła oraz podstawy prawne	8
1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej.....	8
1.1.2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.....	11
1.2. Zadania gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	18
1.2.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Radłów.....	20
CZĘŚĆ II: DIAGNOZA	
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii.....	25
3. Diagnoza sytuacji społecznej.....	29
3.1. Bezrobocie	29
3.2. Ubóstwo	32
3.3. Niepełnosprawność i Długotrwała choroba.....	35
3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	39
3.5. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej	40
3.5.1 Ochrona macierzyństwa.....	40
3.5.2 Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.....	40
3.5.3 Uzależnienie od alkoholu.....	40
3.5.4 Narkomania.....	42
3.5.5 Przemoc w rodzinie.....	43
3.5.6 Bezdomność.....	44
3.6. PODSUMOWANIE	46

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Radłów na lata 2014-2020

4.	Analiza SWOT	49
CZĘŚĆ III: REALIZACJA STRATEGII		
5.	Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych	55
6.	Cele strategiczne i operacyjne	56
7.	Źródła finansowania.....	70
8.	Polityka wdrażania strategii	71
	8.1. Harmonogram realizacji strategii.....	71
	8.2. Sposoby monitorowania , ewaluacji i komunikacji społecznej.....	71
9.	Podsumowanie i wnioski	72
10.	Źródła danych.....	74
11.	Wzór ankiety do badań społecznych.....	76
12.	Spis tabel i wykresów.....	82

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu.

Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument, który umożliwia spełnienie powyższych warunków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

- ↳ **Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.
- ↳ **Część diagnostyczno-analityczna** zawiera informacje ogólne dotyczące Gminy Radłów oraz diagnozę problemów społecznych, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).

Diagnoza problemów społecznych została przeprowadzona z uwzględnieniem danych za lata 2010 – 2013. Analizy problemów społecznych dokonano w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- opieka nad dzieckiem i rodziną,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia,
- zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa (np. klęski żywiołowe),

- *niekorzystne zjawiska demograficzne,*
- *przestępczość.*

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radłowie, Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Radłowie, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, placówki oświatowe. oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w gminie problemów i oczekiwań.

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Radłów, było także przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym gminy. Na terenie gminy przeprowadzono 25 ankiet i 19 wywiadów pogłębionych z mężczyznami i kobietami w przedziale wiekowym 25–59 lat. Założenie zakładało dobór przypadkowy próby mieszkańców gminy, zarówno w przypadku kwestionariusza ankiety, jak i wywiadu. Badanie metodą kwestionariusza ankiety odbywał o się od 10 kwietnia 2014 roku do 3 lipca 2014 roku.

Ponadto opracowana strategię poddano ocenie Komisjom gminnym: Komisji Oświaty, Zdrowia, Kultury, Sportu, Turystyki, Bezpieczeństwa i Spraw Socjalnych i Komisji Budżetowo - Finansowa, Handlu, Usług i Bezrobocia Rady Miejskiej w Radłowie.

- ↳ **Część programowa** zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728) zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

Niniejsza strategia została opracowana przy współpracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie i Centrum Kreacji i Kompetencji „SWIATOWID” w Tarnowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na systematyzacji merytorycznej układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach konsultacyjnych uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia i przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

M-GOPS RADŁÓW
ul.Brzeska 9
33-130 Radłów

WPROWADZENIE

CZEŚĆ I

ROZDZIAŁ I

Podstawy prawne i strategiczne tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1.1. Źródła i podstawy prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak : edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorzady terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m.in. takie jak :

- program pomocy państwa w zakresie dożywiania
- program powrót osoby bezdomnej do społeczności
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- program opieki nad dzieckiem i rodziną , w tym min. Karta Wielkiej Rodziny,
- krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorzady mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m.in. jak

- program współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- ocena zasobów pomocy społecznej –gminny program wspierania rodziny,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej:

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy

społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Opracowując **Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Radłów na lata 2014 - 2020** opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione, następujące akty prawne:

- 1. PROJEKT ZAŁOŻEŃ projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (marzec 2014r.)** (*Projekt na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2014 roku, uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego*).

Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 10 lat podlegała modyfikacjom, które niestety nie przyniosły spodziewanych rezultatów. Stąd konieczność wprowadzenia większej zmiany, która w sposób widoczny będzie oddziaływać na system pomocy społecznej. Również, obecna sytuacja społeczno-gospodarcza wymusza przeprowadzenie gruntownych zmian. Brak jest alternatywy dla tych propozycji bowiem pozostawienie w całości obecnych rozwiązań, będzie skutkowało narastaniem zjawiska wykluczenia społecznego i popadaniem coraz większych grup społecznych w ubóstwo, co skutkowałoby wzrostem liczby osób, które w okresie najbliższych lat będą korzystały ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Taka sytuacja miałaby negatywny wpływ na stan finansów publicznych, a także w dalszym ciągu prowadziłaby do znacznego obciążenia budżetów samorządów lokalnych.

Zgodnie z Projektem ZAŁOŻEŃ Projektu Ustawy O Zmianie Ustawy O Pomocy Społecznej Oraz Niektórych Innych Ustaw¹ projektuje się zmiany, których celem jest **podniesienie efektywności** systemu pomocy społecznej przez zwiększenie podmiotowości odbiorcy pomocy, który będzie miał większy niż dotychczas, wpływ na pokonanie swojej trudnej sytuacji życiowej, poprzez nie tylko współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy wybór oferowanych usług socjalnych.

Zmiany w systemie pomocy społecznej mają przyczynić się do tego, aby przyznawane świadczenia, oferowane usługi socjalne, w tym praca socjalna, odpowiadały rzeczywistym potrzebom i możliwościom osób i rodzin, a zastosowane mechanizmy bardziej mobilizująco aktywizująco wpływały na ich postawy oraz poprawę gotowości aktywnego udziału w życiu publicznym, w tym współdziałania z lokalnym środowiskiem społecznym.

Osiągnięcie celu zostało oparte na realizacji **czterech założeń**:

Założenie nr 1 – Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego obywateli i rodzin przy jednoczesnym wzroście ich aktywności w rozwiązywaniu własnych problemów i trudności życiowych we współdziałaniu z instytucjami pomocy społecznej.

Założenie to będzie zrealizowane poprzez:

1.1.Przeformułowanie celów pomocy społecznej dla nadania priorytetu działaniom profilaktycznym i aktywizującym oraz usługom socjalnym,

¹ Warszawa marzec 2014 - Projekt na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2014 roku, uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

- 1.2.Wprowadzenie nowego pojęcia „minimalny dochód socjalny” oraz metody jego weryfikacji,
- 1.3.Modyfikację katalogu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej wraz z uproszczeniem listy tych świadczeń.

Założenie nr 2 – Podniesienie efektywności systemu organizacyjnego pomocy społecznej wraz z zapewnieniem jego kompatybilności z innymi systemami wsparcia.

Założenie to zostanie spełnione poprzez:

- 2.1.Wprowadzenie nowej struktury organizacyjnej systemu pomocy społecznej na szczeblu gmin i powiatów,
- 2.2.Wprowadzenie do systemu pomocy społecznej niepublicznych podmiotów, wykonujących na zlecenie lub w ramach zakupu, usługi socjalne na obszarze gminy,
- 2.3.Wprowadzenie do systemu pomocy społecznej standardów usług socjalnych przy określeniu ich minimalnego oraz optymalnego poziomu.

Założenie nr 3 – Wzmocnienie na poziomie gminy i powiatu skuteczności podstawowych narzędzi i instrumentów pracy socjalnej dla wyprowadzania osób i rodzin ze sfery zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Założenie to zostanie osiągnięte poprzez:

- 3.1.Wprowadzenie nowych specjalności zawodowych pracowników socjalnych, niezbędnych dla realizacji zmian w systemie pomocy społecznej,
- 3.2.Wprowadzenie nowych form kontraktu socjalnego, ukierunkowanych na rodzinę oraz lokalną grupę społeczną, zmotywowaną na zmianę.

Założenie nr 4 – Zmiany w obszarze instytucjonalnych form pomocy oraz wzmocnienie odpowiedzialności rodziny za swoich członków korzystających z tej formy wsparcia.

Założenie to zostanie spełnione poprzez:

- 4.1. Wprowadzenie rozwiązań, które doprowadzą do poprawy funkcjonowania domów pomocy społecznej,
- 4.2. Wprowadzenie procedury ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej przez członków rodziny oraz ustalenie reguł partycypacji osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej, której stan majątkowy pozwala na regulowanie odpłatności.

2.

POZOSTAŁE AKTY PRAWNE

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U.2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.z 2013r.,poz.674 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493);

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U.2008 nr 164 poz.1027 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.z 2013r.,poz.135 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.Nr45,poz.235),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. – z 2012 roku, poz. 1356 z późn zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (. Dz. U. 2012 r.poz. 124 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2011 nr 231 poz.1375 z późn zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1442);
- Ustawa z dnia 29 maja 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010 nr 234 poz. 1536);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006 nr 139 poz.992 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 35 poz. 305);
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. – z 2002 roku Nr 110 poz. 968);
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r.(Dz.U.z 2012r.,poz.1228 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (tj. Dz.U. 2005 r. Nr 31, poz. 266 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U 2012 r. poz. 788 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tj. z. U 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów(tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 567);

1.1.2. Zgodność dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

▪ KONTEKST EUROPEJSKI

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Radłów na lata 2014-2020, w generalnych zasadach jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej UE, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Politykę społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników, Traktaty z Maastricht i Amsterdamski. Przełomowym w podejściu UE do problematyki społecznej był szczyt Luksemburski, następnym którego było wypracowanie

Europejskiej Strategii Zatrudnienia, która ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania, stale aktualizowanego Europejskiego Funduszu Społecznego – głównego źródła finansowania problemów społecznych.

Głównym założeniem polityki społecznej UE jest zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego metodą otwartej koordynacji (open method of coordination – OMC). Założenia te zostały przyjęte podczas szczytu Lizbońskiego w 2000 r. W ramach OMC, podstawowe cele dla wszystkich krajów są ustalane wspólnie, a następnie przedkładane na strategię poszczególnych państw. Przyjęta w Nicei Europejska Agenda Społeczna wyznacza główne cele w odniesieniu do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, będące podstawą Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej.

Generalnie europejska strategia zasada się na integracji społecznej prowadzącej do osiągnięcia najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki świata opartej na wiedzy, w której wzrost gospodarczy osiągnięty zostanie dzięki większej ilości miejsc pracy i większej spójności społecznej.

Formułując cele zadbano o ich spójność z założeniami, priorytetami i dokumentami obowiązującymi w Unii Europejskiej:

- **W 2002 roku w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczania społecznego na obszarze Unii Europejskiej:**
  - zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
  - zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
  - pomoc dla najbardziej potrzebujących,
  - mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.
- **Strategia Polityki Społecznej otworzyła Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny.** Zadania realizowane przez fundusz sprowadzają się do:
  - aktywnych form zwalczania bezrobocia,
  - przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
  - promowanie i oprawa kształcenia ustawicznego,
  - doskonalenie kadry i rozwój przedsiębiorczości,
  - aktywizacji zawodowej kobiet.
- **EUROPA 2020 - jest nową strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania takie, jak światowy kryzys finansowy zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy.**

Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

Cele te pokazują, jaka powinna być ogólna kondycja Unii Europejskiej w 2020 r. pod względem najważniejszych parametrów. Są one przekładane na cele krajowe tak, by każde państwo członkowskie mogło kontrolować swoje postępy w ich realizacji. Nie oznaczają one podziału obciążenia – są to wspólne cele, które realizowane będą za pomocą szeregu działań podejmowanych zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i przez UE. Cele są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się uzupełniają:

- poprawa sytuacji w dziedzinie edukacji pozwoli ograniczyć bezrobocie i ubóstwo;

- większy nacisk na badania i rozwój oraz innowacje w gospodarce, w połączeniu z efektywniejszym wykorzystywaniem środków, podniesie konkurencyjność UE i przyczyni się do tworzenia nowych miejsc pracy;

- inwestowanie w czystsze technologie ułatwi walkę ze zmianami klimatu, a jednocześnie stworzy nowe możliwości rozwoju dla przedsiębiorstw i pracowników.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są opracowywane przez państwa członkowskie UE, Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez KE inicjatywy przewodnie, realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych, a wśród nich min.:

*- **Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia** – stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy, przez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych;*

*- **Europejski program walki z ubóstwem** – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.*

▪ KONTEKST KRAJOWY

Na płaszczyźnie krajowej *Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy na lata 2014-2020*, zgodna jest w swych założeniach i proponowanych kierunkach działań z następującymi dokumentami:

1) STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radłów na lata 2014-2020 jest dokumentem zgodnym z założeniami przedstawionymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020, przedstawiającymi cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w najbliższej dekadzie oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju 2020 za konieczne uznaje kompleksowe ujęcie działań w zakresie bezpieczeństwa socjalnego obywateli znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radłów na lata 2014-2020 jest zgodna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020, w szczególności w zakresie zapisów **Obszaru strategicznego III: Spójność społeczna i terytorialna** :

- Cel III.1. Integracja społeczna

CellIII.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.

Do podstawowych skutków i przyczyn wykluczenia społecznego należy ubóstwo. Na ryzyko ubóstwa najbardziej narażeni są bezrobotni, rodziny wielodzietne, rodziny osób niepełnosprawnych, ale także biedni pracujący, czyli łatwo zastępowalni pracownicy wykonujący prace równie niskokwalifikowane, co niskopłatne. Problem ten dotyczy przede wszystkim dzieci i młodzież oraz osoby niepełnosprawne. Strategia Rozwoju Kraju 2020 zwraca uwagę na przekazywanie kompetencji na poziom samorządu terytorialnego, któremu przypada dominująca liczba zadań z tego tytułu, i który w związku z tym wymaga od państwa wsparcia zarówno organizacyjnego jak i finansowego, szczególnie w obszarze łagodzenia ubóstwa i zwalczania wykluczenia społecznego. Z jednej strony konieczne jest wsparcie rodzin w postaci świadczeń społecznych, pomocy społecznej czy ulg podatkowych dla rodzin, z drugiej wyrównywanie szans rozwojowych i wyrównywanie deficytów gospodarstw domowych. Szczególne znaczenie ma kwestia pełnej dostępności do usług opiekuńczo-wychowawczych sprzyjających wyrównywaniu szans rozwoju dzieci oraz godzeniu pracy zawodowej i obowiązków rodzinnych, a także polityka wyposażania szkół w uniwersalne świadczenia socjalne (zdrowe żywność, opieka lekarska i aktywność fizyczna).

- Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (w tym usług pomocy społecznej)

Cel III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych

Cel III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.

Usługi publiczne o charakterze społecznym (pomoc społeczna, obsługa bezrobotnych, ochrona zdrowia, oświata, kultura) wykonywane są zwykle przez samorządowe jednostki organizacyjne. Tu podstawowym problemem jest podniesienie poziomu racjonalności ekonomicznej, a w przypadku usług, dla których określone są ustawowo ich standardy

(pomoc społeczna, oświata) – konieczność utrzymywania norm określonych przepisami prawa. Podejmowane działania powinny przyczynić się do wyrównywania dostępu wszystkich obywateli do wysokiej jakości usług publicznych. Do strategicznych zadań państwa w perspektywie roku 2020 należą m.in. :

- ⇒ zadanie nr 4: Zwiększenie efektywności świadczeń społecznych (choroba, macierzyństwo, inwalidztwo, wypadki przy pracy, bezrobocie, starość);
- ⇒ zadanie nr 8: Określenie standardów świadczenia usług publicznych (wycena usług publicznych) i wprowadzenie systemu zarządzania usługami publicznymi.

2) STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- *wzrost zatrudnienia;*
- *wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;*
- *poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;*
- *poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;*
- *podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.*

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacja celów Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego powinna, w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego odzwierciedla cele programu Europa 2020, wpisuje się w nie poprzez wskazanie na potrzebę kształtowania warunków dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki rynkowej, ukierunkowanej na zwiększanie spójności społecznej oraz przezwyciężanie społecznych barier rozwoju.

Zapisy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego bezpośrednio wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. W szczególności odnoszą się one do priorytetów opisanych w dwóch następujących obszarach strategicznych: Konkurencyjna gospodarka (cele: zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz rozwój kapitału ludzkiego), a także Spójność społeczna i terytorialna (cele: integracja społeczna oraz zapewnienie dostępu i określonych standardów usług społecznych).

3) KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest bezpośrednim odniesieniem do 9 priorytetu Wspólnych Ram Strategicznych, określa założenia polityki państwa w w/w zakresie. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu

Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

Podstawowym problemem dla krajowego programu jest niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym, zobowiązaniami z przeszłości (spłacanie zaległości i długów) i przynajmniej minimalnymi oszczędnościami (zabezpieczenie w razie nagłych i nieprzewidzianych wydatków)

Aby ten problem zminimalizować należy oddziaływać na warunki w jakich funkcjonują gospodarstwa domowe, aby mogły one podejmować dobre dla siebie i społeczeństwa decyzje o inwestowaniu w swój potencjał zatrudnieniowy i zarobkowy oraz decyzje dotyczące poziomu jego realizacji przez ich dorosłych członków.

Celem całej Unii Europejskiej jest zmniejszenie skali ubóstwa lub wykluczenia społecznego o 20 mln osób. Odpowiedni cel krajowy przyjęty przez Polskę brzmi: obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprawacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy.

W związku z tym przyjęto 6 priorytetów do realizacji w/w programu:

- Priorytet I. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.
- Priorytet II. Zapewnienie spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych
- dzieci i młodzieży.
- Priorytet III. Aktywna integracja w społeczności lokalnej.
- Priorytet IV. Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych.
- Priorytet V. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałania bezdomności.
- Priorytet VI. Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej.

▪ KONTEKST REGIONALNY

Przyjęte w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Radłów na lata 2014-2020*, cele zgodne są z założeniami polityki województwa małopolskiego przyjętej w dokumentach programowych:

1) STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”, Rozwoju Województwa Małopolskiego 2020

Ze względu na swój dalekosiężny charakter Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. W przypadku Gminy Radłów jest nim samorząd województwa małopolskiego.

Wizją władz regionu jest, aby:

„Małopolska była atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”.

Założenia tego dokumentu przewidują koncentrację środków na najważniejszych dla województwa priorytetach oraz przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju. Struktura SRWM obejmuje 7 głównych obszarów polityki rozwoju województwa, a także kierunki i sposoby działania w tych obszarach. Dla każdego z obszarów interwencji sformułowano cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian w perspektywie do 2020 roku.

Realizowane cele polityki społecznej na poziomie lokalnym powinny odnosić się do następujących działań strategii:

1.5.3 :Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej

6.3.1: Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania i zwalczania dysfunkcji w rodzinie

6.3.2: Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych

6.3.3: Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa

6.3.4: Rozwój systemu kształcenia kadr działających w obszarze integrującej polityki społecznej

6.3.5: Rozwój prorodzinnych form opieki zastępczej

2) Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” –(projekt – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku).

Program Strategiczny „Włączenie Społeczne”, jako strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej uwzględnia określony zestaw działań przynależny wprost do obszaru integrującej polityki społecznej i stanowi element realizacji wytycznych zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Program Strategiczny (PS) „Włączenie Społeczne” stanowi konsolidację zapisów dotychczas realizowanych i przygotowywanych programów wojewódzkich w obszarze zdefiniowanej w Planie polityki włączenia społecznego. Priorytetyzuje on prowadzone i planowane działania w ramach tego obszaru.

Przede wszystkim realizuje on jeden z kierunków rozwoju strategicznego obszaru „Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne” (obszar 6.) którym jest „Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna” (kierunek 6.3).

Zgodnie z zapisami Strategii **„W tym obszarze podejmowane działania koncentrować będą się wokół szeroko rozumianej integracji potrzeb oraz instrumentów – głównych odbiorców tej polityki. Działania te przyczyniać się będą do zapobiegania występowania oraz niwelowania przejawów wykluczenia społecznego takich grup jak: dzieci pochodzące ze środowisk zagrożonych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, rodziny wielodzietne”.**

Ponadto, zgodnie z Planem Zarządzania SRWM, w zakresie merytorycznym Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” ujęte zostały działania wzmacniające i promujące przedsiębiorczość społeczną (działanie 1.5.3 „Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej”), które w SRWM zaliczone są do strategicznego obszaru „Gospodarka wiedzy i aktywności” (obszar 1., kierunek 1.5 „Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości”). Takie przyporządkowanie przedsiębiorczości społecznej na poziomie operacyjnym wynika z istoty tej sfery działań związanych z gospodarką – ma ona bowiem

poprzez realizację celów gospodarczych osiągać cele społeczne, charakterystyczne dla integrującej polityki społecznej.

3) Regionalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim na lata 2013-2020 – projekt (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr264/13 Zarządu Województwa małopolskiego z dnia 5 marca 2013 roku).

RPRES jest spójny z projektem Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” stanowiąc rozszerzenie Priorytetu 1. „Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej”.

▪ KONTEKS LOKALNY

W kontekście wewnętrznego rozwoju, *Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Radłów na lata 2014-2020*, wpisuje się w wizję gminy nakreśloną przez Strategię rozwoju gminy Radłów na lata 2004 – 2013 mówiącą o Gminie, jako miejscu, które zapewnia warunki wszechstronnego rozwoju, zwłaszcza godnego życia:

WIZJA „GMINA RADŁÓW 2020”

Gmina Radłów dzięki właściwemu wykorzystaniu wysokiej dostępności komunikacyjnej oraz rosnącej jakości oferowanych usług społecznych stanowi jedną z najbardziej atrakcyjnych osadniczo i inwestycyjnie gmin wschodniej części Małopolski. Jednoczesna zasobność szczególnych walorów środowiskowych i kulturowych wzmacnia turystyczno-rekreacyjny potencjał Gminy, poprzez łączenie atrakcji przyrodniczych z bogactwem regionalnych tradycji, modernizację i rozbudowę infrastruktury oraz rozwój oferty przemysłów czasu wolnego.

oraz w określony w strategii obszar **PRIORYTETOWY I : KAPITAŁ LUDZKI I USŁUGI SPOŁECZNE**

Cel strategiczny: Rozwój usług społecznych dla wzmocnienia kapitału ludzkiego Gminy
Cel operacyjny 1.2 :Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, społecznego i zdrowotnego mieszkańców.

1.2. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zwana dalej Ustawą, określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb

i umożliwiała im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według Ustawy pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. Sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej,
3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom mniemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach finansowanych ze środków publicznych,
8. Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. Praca socjalna,
11. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
13. Dożywianie dzieci,

14. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
15. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
16. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
17. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
18. Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników
19. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
20. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

1. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
5. Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

1.2.1.ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY RADŁÓW.

▪ MIEJSKO –GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RADŁOWIE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawą jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy Radłów. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki , możliwości i uprawnienia.

Powyższy cel Ośrodek realizuje poprzez:

- 1) *tworzenie warunków organizacyjnych do funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,*
- 2) *analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,*
- 3) *pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,*
- 4) *przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,*
- 5) *pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.*

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radłowie działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Decyzja Wójta Gminy Radłów 4 września 1990r.w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie;
5. Statutu Ośrodka. (UCHWAŁA NR XXXIII/217/10 RADY MIEJSKIEJ W RADŁOWIE z dnia 22 stycznia 2010 r.)

Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Radłów działającą w formie jednostki budżetowej. Pracą Ośrodka kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik Ośrodka. Obecnie w Ośrodku zatrudnionych jest 10 osób.

Rejony działania pracowników socjalnych :

- Maria Hajduk - Radłów
- Wiesława Pazdoł - Biskupice Radłowskie , Glów , Niwka
- mgr Renata Kryczka Trela - Marcinkowice , Wola Radłowska , Zabawa , Zdrochec
- Anna Oszkandy - Brzeźnice , Wał-Ruda
- Adrian Stachura - Łąka Siedlecka , Przybysławice , Sanoka , Siedlec , Radłów ul. Grobla

PLACÓWKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA WSPARCIA DZIENNEGO W RADŁOWIE

Placówka nastawiona jest głównie na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin. Funkcjonuje przez cały rok kalendarzowy przez wszystkie dni robocze minimum 4 godziny dziennie.

Placówka realizuje następujące zadania:

1. Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji;
2. Diagnoza kryzysów dzieci oraz łagodzenie ich (między innymi z kryzysami szkolnymi i rodzinnymi, rówieśnikami i osobistymi);
3. Pomoc w nauce;
4. Współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci;
5. Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci;
6. Dożywanie dzieci;
7. Organizacja czasu wolnego tj. zabaw, zajęć sportowych i rekreacyjnych.

▪ ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W SIEDLCU

Środowiskowy Dom Samopomocy powstał **18 czerwca 2008 roku**. Jest samorządową jednostką budżetową i organizacyjną Gminy Radłów, finansowaną za jej pośrednictwem przez

Wojewodę Małopolskiego. Dom przeznaczony jest dla 30 osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną zamieszkałych na terenie gminy Radłów, a także sąsiadujących gmin (Żabno, Wietrzychowice, Wierzchosławice). Jest placówką dziennego pobytu działającą 8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu.

Osoby przyjmowane są do Domu na podstawie decyzji administracyjnej Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie.

Celem Środowiskowego Domu Samopomocy jest:

- Integracja społeczna tj. umożliwienie osobą niepełnosprawnym pozostanie w społeczności lokalnej oraz środowisku rodzinnym.
- Kształtowanie umiejętności samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, planowania budżetu, załatwiania spraw urzędowych.
- Aktywizowanie Uczestników, tj. rozwijanie ich zainteresowań i indywidualnych uzdolnień.
- Tworzenie warunków, w których uczestnicy będą mogli realizować potrzeby bytowe, samorealizacji, rekreacyjno – kulturowe, religijne, towarzyskie i inne.
- Podtrzymywanie efektów terapeutycznych, wydłużenie okresu remisji choroby.
- Profilaktyka w zakresie zdrowia psychicznego, wzmocnienie samokontroli, stosowanie zaleceń terapeutycznych, systematyczne zażywanie leków, udział w różnych formach terapii.
- Umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowości uczestników.

Nadrzędnym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest podnoszenie jakości życia i zapewnienie oparcia społecznego osobom mającym trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem. By móc zrealizować ten cel zespół wspierająco –rehabilitacyjny prowadzi treningi z zakresu:

- *Trening sprawności fizycznej, rehabilitacja ruchowa ;*
- *Terapia zajęciowa;*
- *Trening umiejętności praktycznych oraz kształtowanie samoobsługi i zaradności życiowej;*
- *Trening spędzania wolnego czasu;*
- *Trening zachowania się w miejscu publicznym;*
- *Kształtowanie samodzielności społecznej i udział w życiu społeczności lokalnej;*
- *Trening kontroli i rozładowania stanów emocjonalnych;*
- *Trening sfery intelektualnej;*
- *Trening edukacyjny, budżetowy;*
- *Komunikacja interpersonalna i praca w grupie;*
- *Psychoterapia indywidualna.*

Nabywanie nowych umiejętności i świadczenie kompleksowych usług jest możliwe dzięki odpowiednio wyposażonym pracowniom, a także zajęciom organizowanym przez wykwalifikowaną kadrę. Poszczególne treningi prowadzone są w pracowniach: gospodarstwa domowego, komputerowej, bibliotece ogrodniczej stolarskiej.

▪ ZESPÓŁ INTERDYSYPLINARNY

W związku z art. 6, ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Burmistrz Radłowa Zarządzeniem nr 11.2013 z dnia 28.01.2013r. powołała Zespół Interdyscyplinarny, do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego obsługa zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radłowie. Zespół interdyscyplinarny składa się z 19 osób, przedstawicieli Komisariatu Policji w Radłowie, Komisariatu Policji w Żabnie, Zespołu Kuratorów Zawodowych przy Sądzie Rejonowym w Tarnowie, Publicznego Samodzielnego Ośrodka Zdrowia w Zabawie, Publicznego Samodzielnego Ośrodka Zdrowia w Radłowie, Szkół z terenu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

▪ GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – do ich zadań należy inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Urzędzie Miejskim w Radłowie działa punkt konsultacyjny do spraw uzależnień, dyżur - każda środa w godz. 15:30 – 18:00 .

Cele ogólne i szczegółowe punktu konsultacyjnego: udzielanie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu, ich rodzin i bliskich, współuzależnionych, doświadczających przemocy domowej, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywających trudności emocjonalne, z problemami rodzinnymi.

Cele ogólne i szczegółowe punktu konsultacyjnego realizowane są w szczególności poprzez indywidualną pracę z klientem.

Rodzaje oferowanej pomocy: praca z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, porady w zakresie możliwości i warunków podjęcia poradnictwa odwykowego, podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych od alkoholu, prowadzenie mediacji.

Usługi punktu konsultacyjnego przeznaczone są przede wszystkim dla mieszkańców Gminy Radłów. Wszelkie usługi świadczone są bezpłatnie.

M-GOPS RADŁÓW

ul.Brzeska 9

33-130 Radłów

DIAGNOZA

CZEŚĆ II

ROZDZIAŁ II

AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM STRATEGII

2.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA

Radłów -gmina miejsko-wiejska leży na terenie powiatu Tarnów w województwie małopolskim. Powierzchnia gminy: zajmuje 86 km², w tym użytki rolne 71% oraz użytki leśne 16%. Teren gminy Radłów zalicza się do VI krainy przyrodniczo - leśnej, mezoregionu Niziny Nadwiślańskiej. Wg podziału na regiony fizyczno- geograficzne, teren gminy leży na obszarze Przedpola Karpat, w prowincji Podkarpackiej, makroregionie Kotliny Sandomierskiej, mezoregionie Równiny Nadwiślańskiej, w dolnej części rzeki Dunajec, stanowiącej obniżenie pomiędzy Wysoczyzną Tarnowską od wschodu i Wysoczyzną Szczepanowską od zachodu.

Rysunek 1. Miasto i gmina Radłów na tle powiatu tarnowskiego.

Powiat tarnowski

Miasto i Gmina Radłów

Miasto i gmina Radłów składa się z 16 sołectw:

1. Biskupice Radłowskie
2. Brzeźnica
3. Radłów

4. Sanoka
5. Siedlec
6. Wał - Ruda
7. Wola Radłowska
8. Zabawa
9. Zabawa Podwale
10. Zabawa Zdarzec
11. Zdrochec

W których mieszka 9823 mieszkańców, w tym: 4988 kobiet oraz 4835 mężczyzn (stan na 31.12.2013r.)

2.2.CHARAKTERYSTYKA GMINY

⇒ LUDNOŚĆ-DEMOGRAFIA-PROGNOZY

- Spośród wszystkich porównywanych gmin Radłów odznacza się najwyższym dodatnim wskaźnikiem migracji, co wskazuje na szczególną atrakcyjność osadniczą terenów Gminy, szczególnie dla mieszkańców Tarnowa. Uśredniony wskaźnik salda migracji w latach 2007-2013 wskazuje, że liczba osób osiedlających się na terenie Gminy na każde 10 tys. mieszkańców jest o 13 osób wyższa od liczby osób podejmujących decyzję o wymeldowaniu (w powiecie i województwie było to ok. 11 osób).

Tabela 1. Ludność Gminy Radłów o -ogółem [2010-2013]

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Gęstość /km2
2013	9823	4988	4835	114,22
2012	9794	4969	4825	113,88
2011	9808	4981	4827	114,05
2010	9768	4947	4821	113,58

Tabela 2. Ludność w gminie Radłów w podziale na sołectwa w okresie 2010-2013.

	Sołectwo	POWIERZCHNIA	Śr. gęstość zaludnienia	2010	2011	2012	2013
1.	Biskupice Radłowskie	697 ha	155	1089	1096	1075	1083
2.	Brzeźnica	146 ha	129	187	186	188	188
3.	Glów	228 ha	96	215	216	220	218
4.	Łęka Siedlecka	169 ha	144	242	240	243	244
5.	Marcinkowice	360 ha	81	299	296	294	291
6.	Niwka	382 ha	226	830	828	843	863
7.	Przybysławice	650 ha	84	548	549	552	548
8.	Radłów	1617 ha	171	2727	2750	2759	2764
9.	Sanoka	158 ha	144	240	237	229	227
10.	Siedlec	198 ha	160	332	330	325	316
11.	Wał - Ruda	1162 ha	56	634	642	649	653
12.	Wola Radłowska	1520 ha	72	1074	1085	1075	1088
13.	Zabawa	908 ha	104	226	227	227	225
14.	Zabawa Podwale		0	191	190	188	186
15.	Zabawa Zdarzec		0	525	526	525	530
16.	Zdrochec	469 ha	85	409	410	402	399

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Radłów na lata 2014-2020

- Wskaźniki przyrostu naturalnego w całym okresie analizy utrzymywały się na poziomach niższych od wartości obserwowanych w całym powiecie oraz województwie małopolskim. Przeciętnie w latach 2007-2012 wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Radłów wyniósł 0,44‰, przy średniej powiatowej na poziomie 2,34‰ oraz wojewódzkiej 1,86‰. Najniższy wskaźnik odnotowano w ostatnim okresie analizy, tj. - 1,44‰ na koniec 2012 r. Niekorzystnie o potencjale demograficznym świadczy też fakt, że gmina charakteryzuje się najniższym spośród badanych jednostek odsetkiem osób młodych (liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym jedynie w Radłowie jest niższa od 30).

Tabela 3. Struktura ludności w gminie Radłów

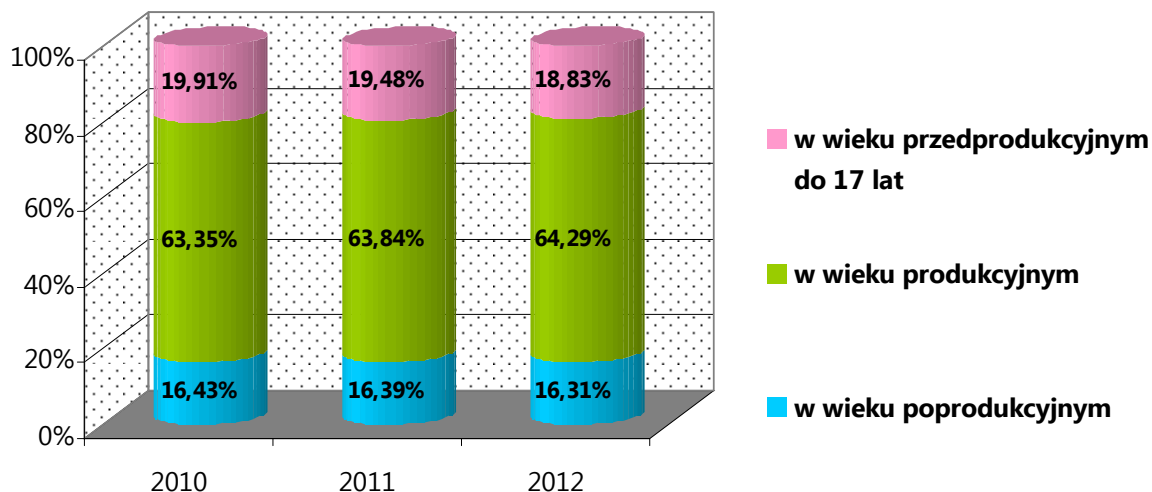
Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym do 17 lat											
	ogółem				mężczyźni				kobiety			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Radłów	-	1945	1911	1844	-	997	976	950	-	948	935	894
Radłów - miasto	-	485	476	470	-	247	238	238	-	238	238	232
Radłów - obszar wiejski	-	1460	1435	1374	-	750	738	712	-	710	697	662
	w wieku produkcyjnym											
	ogółem				mężczyźni 18-64 lata,				kobiety 18-59 lat			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Radłów	-	6188	6261	6297	-	3287	3329	3346	-	2901	2932	2951
Radłów - miasto	-	1797	1824	1830	-	935	948	953	-	862	876	877
Radłów - obszar wiejski	-	4391	4437	4467	-	2352	2381	2393	-	2039	2056	2074
	w wieku poprodukcyjnym											
	ogółem				mężczyźni 65 lat i więcej				kobiety 60 lat i więcej			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Radłów	-	1605	1608	1597	-	537	528	517	-	1068	1080	1080
Radłów - miasto	-	434	434	439	-	139	137	133	-	295	297	306
Radłów - obszar wiejski	-	1171	1174	1158	-	398	391	384	-	773	783	774

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że w ciągu ostatnich 3 lat obserwuje się nieznaczny, ale stały wzrost ludności w wieku produkcyjnym, ale równocześnie widać stałą tendencję spadkową ludności w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym. O ile wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym jest zdecydowanie zjawiskiem korzystnym dla potencjału własnego Gminy, o tyle proporcje liczby osób w wieku przedprodukcyjnym są niekorzystne i utrzymywanie się tej tendencji może w przyszłości skutkować negatywnym wpływem na zdolności rozwojowe Gminy.

Pozytywne zjawisko obecnie występujące to zdecydowanie wysoki % ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Niemniej jednak zmniejszająca się liczba osób

w wieku przedprodukcyjnym może w przyszłości zachwiać tę pozytywną dla rozwoju gminy obecnie sytuację.

Rysunek 2. Struktura ludności na terenie gminy Radłów w okresie 2010-2012.

Oprac. własne na pods.danych GUS.

Potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym będą wzrastać wraz ze zmieniającą się strukturą demograficzną. Taką tendencję należy również wziąć pod uwagę przy planowaniu rozwoju gminy w sferze polityki społecznej odnoszącej się do osób starszych i niepełnosprawnych i rozwoju usług społecznych dla tej grupy.

▪ JAKOŚĆ ŻYCIA

Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtuje się na poziomie zbliżonym do średniej powiatowej i nieznacznie niższym od średniej wojewódzkiej. W 2011 r. było to 61% wszystkich dzieci w wieku 3-5 lat (w Małopolsce 69%). Cechą szczególną szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Radłów jest zdecydowanie niższa od przeciętnej liczebność klas. Sytuacja taka może pozytywnie wpływać na jakość nauczania, z drugiej strony może negatywnie oddziaływać na ekonomiczną efektywność placówek oświatowych.

Gmina charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem uczestnictwa w kulturze spośród wszystkich analizowanych jednostek. Liczba imprez przypadająca na 1 tys. mieszkańców (8,25) jest wyższa od średniej powiatowej (5,7), natomiast liczba uczestników wydarzeń kulturalnych wyniosła 1806 osób na 1 tys. mieszkańców (średnio w powiecie 951).

Dostępność i wykorzystanie infrastruktury sportowej kształtują się poniżej wartości przeciętnej dla powiatu, na poziomie średniej wojewódzkiej. Liczba ćwiczących przypadająca na 10 tys. mieszkańców za rok 2010 wyniosła 283 osoby, podczas gdy przeciętnie w powiecie tarnowskim było to 321 osób, a w województwie małopolskim 290.

Analizując dostępność do infrastruktury sieciowej należy stwierdzić, że najlepiej rozwinięta w Gminie jest sieć wodociągowa, z której według stanu na koniec 2012 r. korzystało ponad 81% mieszkańców. Niespełna 30% posiadało dostęp do sieci kanalizacyjnej, natomiast z sieci gazowej skorzystać mogło 66% ludności Gminy Radłów.

Otwarcie autostrady A4 na odcinku pomiędzy Krakowem a Tarnowem doprowadziło do skrócenia czasu przejazdu pomiędzy Radłowem a stolicą województwa o połowę (około 60 minut), co znacznie poprawiło dostępność komunikacyjną Gminy. Ważne w tym aspekcie jest

zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego dostępu do transportu publicznego, pozwalającego korzystać z usług wyższego rzędu, zarówno w Tarnowie jak i Krakowie.

Gmina charakteryzuje się wysoką dostępnością do usług opieki zdrowotnej, na poziomie przeciętnej wojewódzkiej. Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w ostatnich latach jest wyższa niż średnia w gminach powiatu tarnowskiego.

Odsetek korzystających z usług pomocy społecznej w latach 2008-2011 utrzymywał się na poziomie zbliżonym do średniej powiatowej. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008-2010 r. nieznacznie przekraczał 11,2% mieszkańców, się na koniec 2011 r. spadł do poziomu 8,2% (w powiecie tarnowskim było to odpowiednio 9,5%, w Małopolsce 6,6%). Odsetek dzieci, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny stanowi około 42% ogółu, co jest wartością niższą od średniej powiatowej (50,2%) oraz nieznacznie wyższą od przeciętnej w województwie małopolskim (39%).

3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

3.1 RYNEK PRACY. BEZROBOCIE

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę.

W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna.

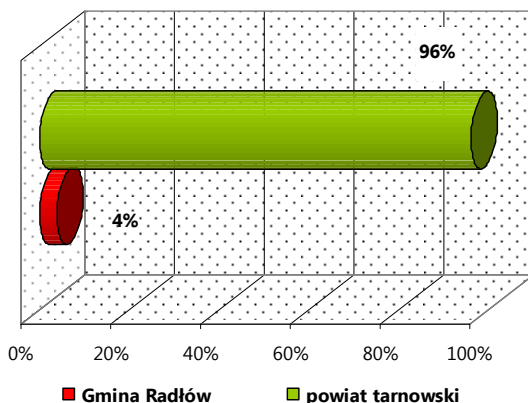
Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Według stanu na 30 kwietnia 2014 r. w PUP w Tarnowie zarejestrowanych było **16327 osób bezrobotnych z terenu miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego**, w tym 14378 (88,1% ogółu), to osoby bez prawa do zasiłku, a 1949 (11,9% ogółu) - z prawem do zasiłku.

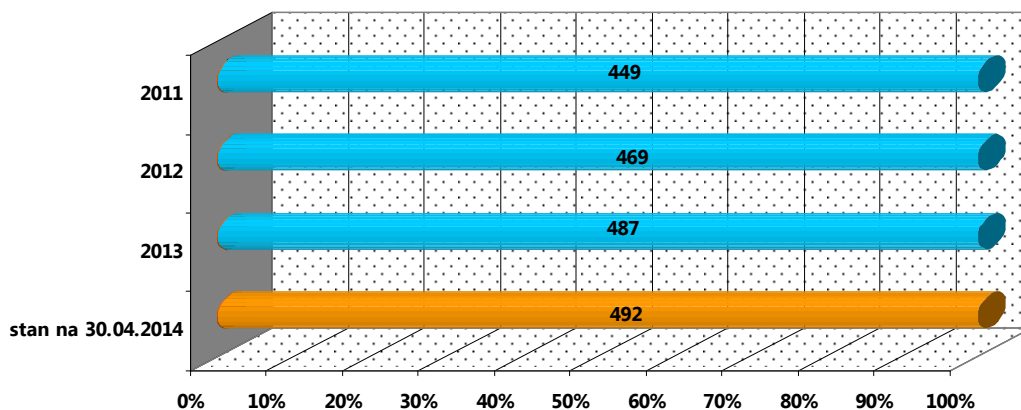
Zdecydowaną większość bo 12821, czyli 78,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby, które pracowały przed uzyskaniem statusu bezrobotnego.

W obszarze działania tut. Urzędu ok. 63,6% osób bezrobotnych (10378 os.) to osoby zamieszkałe na terenie powiatu tarnowskiego. Pozostałe 36,4% bezrobotnych (5949 os.) stanowią mieszkańcy Tarnowa.

Rysunek 3. Liczba bezrobotnych w Gminie Radłów na tle powiatu tarnowskiego [z wyłączeniem miasta Tarnowa] wg gmin stan na koniec kwietnia 2014 r.

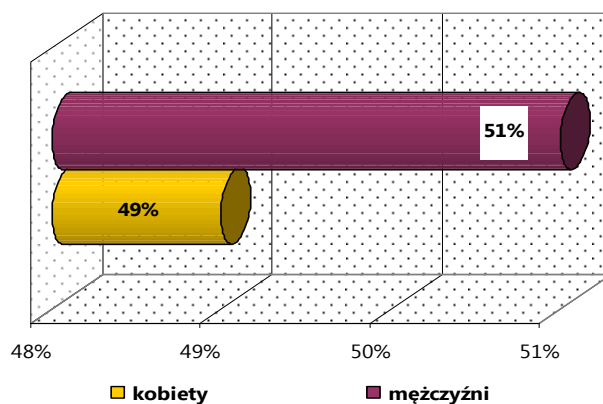

Rysunek 4. Liczba bezrobotnych ogółem w gminie Radłów w latach [2011-2014/stan na 30.04.2014r.]

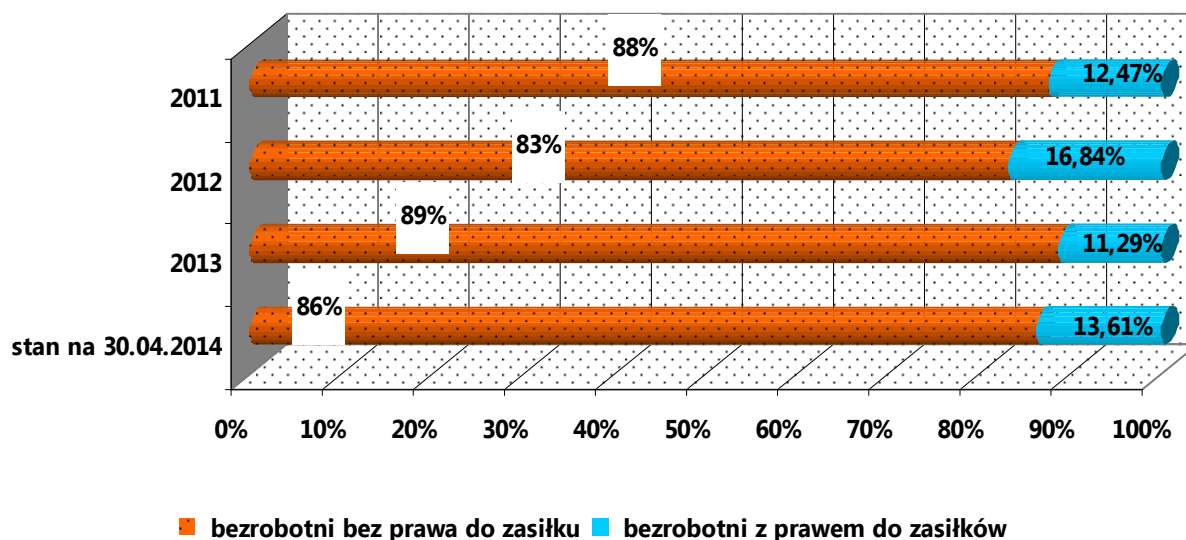
Liczba bezrobotnych na terenie gminy Radłów oscyluje w granicach 5% ogółu mieszkańców.

Rysunek 5. Struktura bezrobotnych na terenie gminy Radłów w podziale na kobiety i mężczyzn [stan na 30.04.2014r.]

Kobiety w strukturze bezrobotnych stanowią ponad 49 %. Wśród bezrobotnych na terenie gminy aż 86% to osoby bez prawa do zasiłku, 26 % to osoby do 25 roku życia, a 20% to osoby po 50 roku życia.

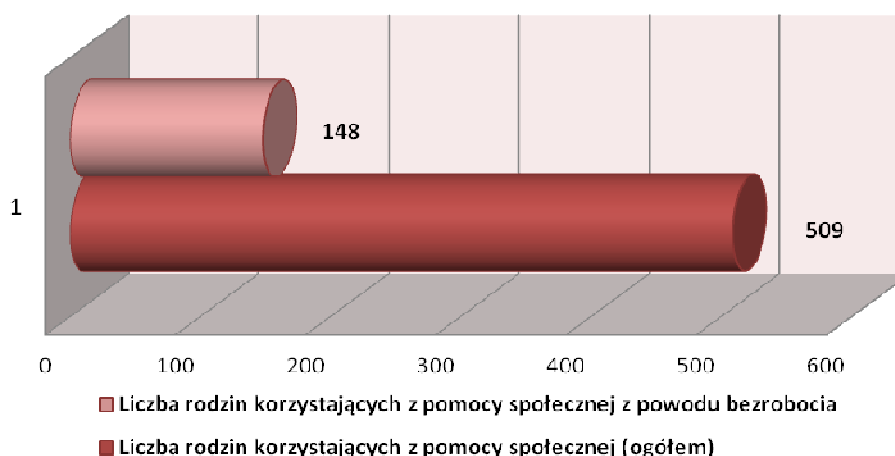
Rysunek 6. Struktura bezrobotnych Gmina Radłów [2011-2014(30.04.)]

Bezrobocie wśród klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie.

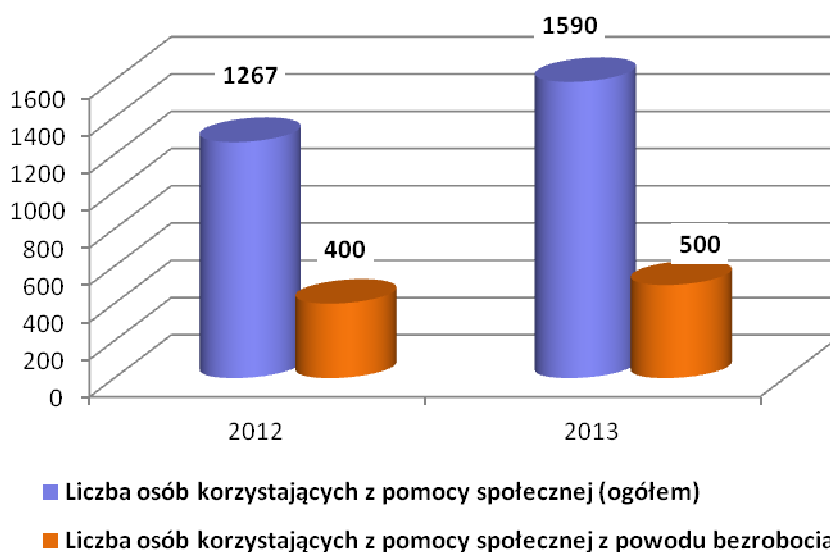
Jak wynika z danych M-GOPS w Radłowie w ostatnich trzech latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy sukcesywnie rośnie.

Rysunek 7. Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną [2013]

W 2012r. i 2013r. rodziny korzystające ze wsparcia M-GOPS w Radłowie, w których jedyną lub jedną z dysfunkcji było bezrobocie, stanowią odpowiednio 29,1% (2013r.) i 22% (2012r.) wszystkich rodzin, którym przyznano pomoc.

Rysunek 8. Liczba osób z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej [2012-2013]

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- *Brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.*
- *Psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.*
- *Negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.*

3.2.UBÓSTWO

Definicja.

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej”²

Ubóstwo to również „ (...) zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.”³

„Ubóstwo absolutne to stan niezaspokojenia potrzeb uznawanych w danym społeczeństwie i czasie za minimalne.” „Ubóstwo względne dotyczy jednostki i rodziny, których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą.”⁴

Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i

² J. Auleytner, K. Głębička, *Polityka społeczna - pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością*, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, Warszawa 2000, s.236.

³ Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.

⁴ red. W.Toczyński, *Natura i kwestia ubóstwa*, Gdańsk 1991, s.12

elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.⁵

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest jako bieda oraz niedostatek.

Wśród przyczyn ubóstwa wymienić należy:

- bezrobocie,
- zbyt niskie dochody gospodarstw domowych,
- niepełnosprawność i choroby,
- niezdolność życiową,
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających.

Ubóstwo jest zjawiskiem obejmującym w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne, posiadające niepełnosprawnych członków i osoby bezdomne. Efektem ubóstwa jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, różnego rodzaju patologie.

Z badania budżetów gospodarstw domowych wynika, że rok 2012 nie przyniósł, w stosunku do 2011 roku, radykalnych zmian w sytuacji materialnej ogółu gospodarstw domowych. Utrzymała się co prawda zaobserwowana w 2011 roku tendencja spadkowa realnej wartości wydatków gospodarstw domowych, ale spadek ten był niższy niż w 2011 roku i wyniósł 0,7%. Dochody realne gospodarstw domowych kształtowały się na poziomie podobnym jak w 2011 r. (spadek o 0,1%). Skala zmian zarówno dochodów jak i wydatków zależała od grupy społeczno-ekonomicznej gospodarstw domowych⁶. Nieznaczny realny spadek wydatków (poniżej 1%) wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych z wyjątkiem gospodarstw domowych rolników. W grupie rolników zaobserwowano ponad 3 procentowy wzrost realnej wartości wydatków. Gospodarstwa rolników charakteryzowały się także ponad 7% wzrostem realnej wartości dochodów realnych. Znalazło to odzwierciedlenie w obliczanych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw wskaźnikach zagrożenia ubóstwem.

W 2012 roku nie odnotowano zmian w zasięgu ubóstwa skrajnego. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. poniżej poziomu minimum egzystencji) wynosił zarówno w 2011, jak i 2012 roku 6,8%. Na nieco niższym poziomie niż w poprzednim roku kształtowała się wartość wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym (pokazującego procent osób w gospodarstwach domowych, w których wydatki wynosiły mniej niż 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych). W 2012 roku odsetek osób zagrożonych ubóstwem relatywnym wyniósł 16,3% i był niższy o 0,6 p. proc. Od wskaźnika zanotowanego rok wcześniej, przy czym realna wartość relatywnej granicy ubóstwa nieznacznie spadła.

Poniżej tzw. ustawowej granicy ubóstwa żyło w 2012 r. 7,2% osób, co oznacza wzrost wartości wskaźnika o 0,6 p. proc. w odniesieniu do roku poprzedniego. Należy jednak zauważyć, iż podana wartość wskaźnika zagrożenia ubóstwem w 2012 roku została obliczona z uwzględnieniem dwóch obowiązujących w tym roku progów interwencji socjalnej

⁵ red. S.Golinowski, Polska bieda. Kryteria, ocena, przeciwdziałanie, Warszawa 1996.

⁶ *Budżety gospodarstw domowych w 2012 r.*, Warszawa 2012; *Sytuacja gospodarstw domowych w 2012 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych.*, Warszawa 2012

przyjmowanych za granicę ubóstwa ustawowego: niższego, obowiązującego w pierwszych trzech kwartałach 2012 roku oraz wyższego, zwaloryzowanego po sześciu latach prognozy, który stanowi kryterium przyznania pomocy społecznej od 1 października 2012 roku. W przypadku, gdyby stopa ubóstwa ustawowego dla całego roku 2012 liczona była według prognozy wprowadzonego w IV kwartale, odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej ustawowej granicy ubóstwa wyniósł by nie 7,2%, a 13,2%. Pomimo tego, że w 2012 r. ogólne wskaźniki zagrożenia ubóstwem ekonomicznym były na zbliżonym poziomie, jak w roku poprzednim, to odnotowano jednak pewne zmiany w przypadku niektórych grup ludności. Do najbardziej zauważalnych należy zaliczyć (zaobserwowany niezależnie od przyjętej granicy ubóstwa) wzrost zagrożenia ubóstwem wśród rodzin niepełnych, a także w gospodarstwach domowych z dziećmi niepełnosprawnymi oraz spadek zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach rolników.

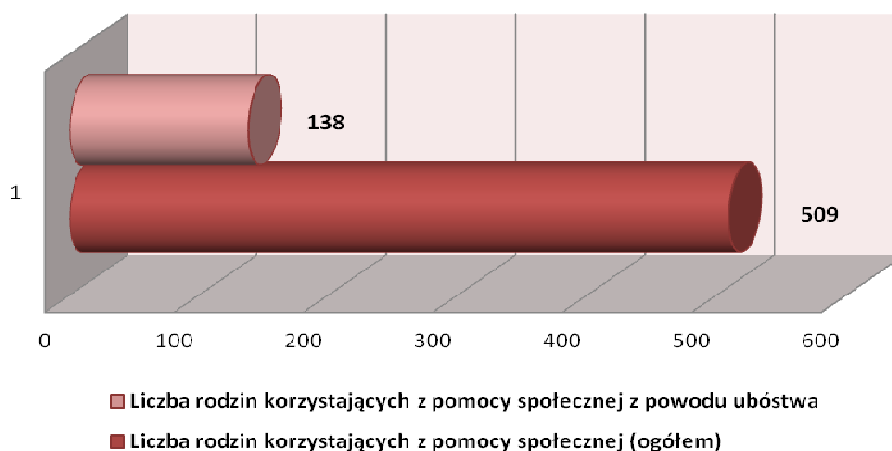
Ubóstwo wśród klientów M-GOPS w Radłowie

Osoba uboga może otrzymać wsparcie materialne z ośrodka pomocy społecznej wtedy, gdy jej trudna sytuacja dochodowa związana jest, z co najmniej jednym trudnym problemem socjalnym takim jak: bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, sieroctwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób które otrzymały status uchodźcy, alkoholizm, narkomania, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe.⁷

Powodem przyznania pomocy przez M-GOPS w Radłowie w 2013 r., była trudna sytuacja życiowa spowodowana ubóstwem w przypadku 138 rodzin. Stanowi to ponad 27 % rodzin, które ogółem skorzystały z pomocy w tymże roku i ok.25,7% ogółu osób korzystających z pomocy M-GOPS w Radłowie.

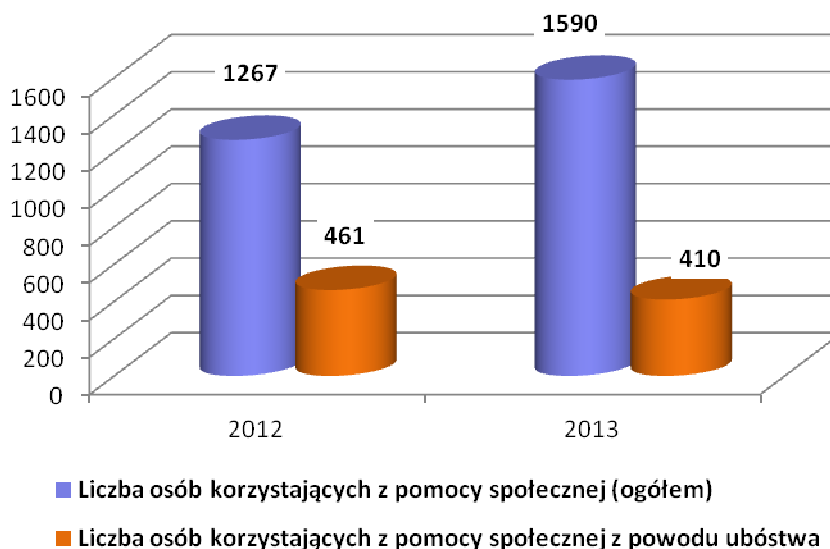
Na przestrzeni ostatnich 3 lat obserwuje się tendencje wzrostową w zakresie liczby rodzin korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Rysunek 9. Rodziny z dysfunkcją ubóstwa korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013).

⁷ Ustawa o pomocy społecznej, Art.7.

Rysunek 10. Liczba osób z dysfunkcją ubóstwa korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013]

Na przestrzeni ostatnich 2 lat można zauważyć ponad 12% spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową spowodowaną ubóstwem.

3.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

Niepełnosprawność

Definicja.

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.⁸ W art. 1 mówi się też, że ustawa ta dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem. Nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół).

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Niepełnosprawność jest wieloaspektowym zjawiskiem. Znaczącą rolę odgrywa tutaj psychologiczne i społeczne funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny. Optymalny system wsparcia powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze środowiskiem, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2011, liczba osób niepełnosprawnych w 2011 roku wynosiła około 4,7 mln (dokładnie 4 697, 5 tys.), co stanowi 12,3% ludności kraju. Dla porównania w 2002 r. odsetek osób niepełnosprawnych był na poziomie 14, 3%. W 2011 roku niepełnosprawni w województwie małopolskim stanowili 11,8% ogółu Małopolan. (kraj - 12,3%).

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych - 84% - utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8% tej populacji główne

⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie.

Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się, co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to dodatkowo powoduje trudności z wejściem na rynek pracy i utrzymaniem zatrudnienia. Ale istnieje wysoka dynamika poprawy wykształcenia osób niepełnosprawnych, nie ustępująca pod tym względem grupie osób sprawnych.⁹

W Narodowym Spisie Powszechnym populacje ludzi niepełnosprawnych podzielono na dwie kategorie:

- **niepełnosprawnych prawnie** (kryterium jest orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) oraz
- **niepełnosprawnych biologicznie** (według deklaracji o stanie zdrowia).

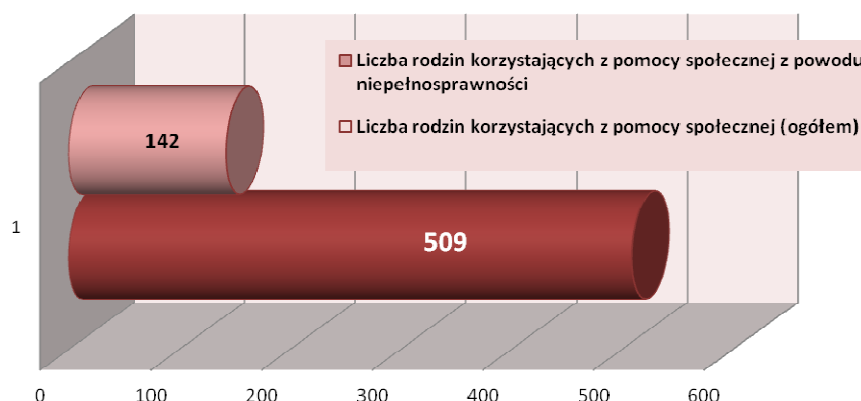
Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

- trudna sytuacja materialna;
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową;
- brak dostatecznej bazy informacyjno szkoleniowej.

Niepełnosprawność wśród klientów MGOP w Radłowie.

Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych.

Rysunek 11. Rodziny z dysfunkcją niepełnosprawności korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013r.).

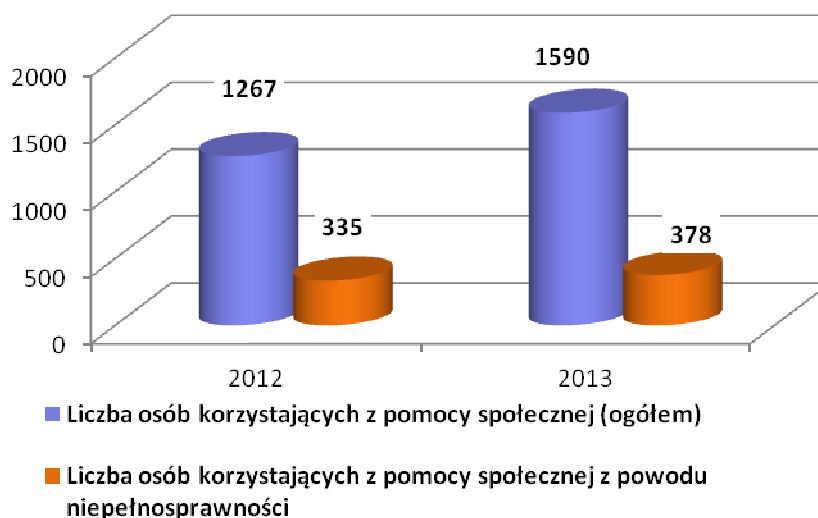

⁹ Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Analizując dane można sformułować następujące wnioski:

- dysfunkcja niepełnosprawności występuje u 27% (2013r.) rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Radłowie. W rodzinach tych funkcjonuje 378 osób (27,3% wszystkich osób w rodzinach klientów M-GOPS w gminie Radłów),
- ponad 67% ogółu rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności zamieszkuje teren wiejski.
-

Rysunek 12. Liczba osób z dysfunkcją niepełnosprawności korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013]

Długotrwała choroba

Definicja.

Długotrwała choroba, definiowana również jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba to „(...) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal ... do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarzkiej i/ lub rehabilitacji.¹⁰

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Głównymi zagrożeniami dla życia i zdrowia ludzi w Polsce stanowią choroby układu krążenia, nowotwory złośliwe i zatrucia – łącznie powodują 75% ogółu zgonów. Wśród chorób układu

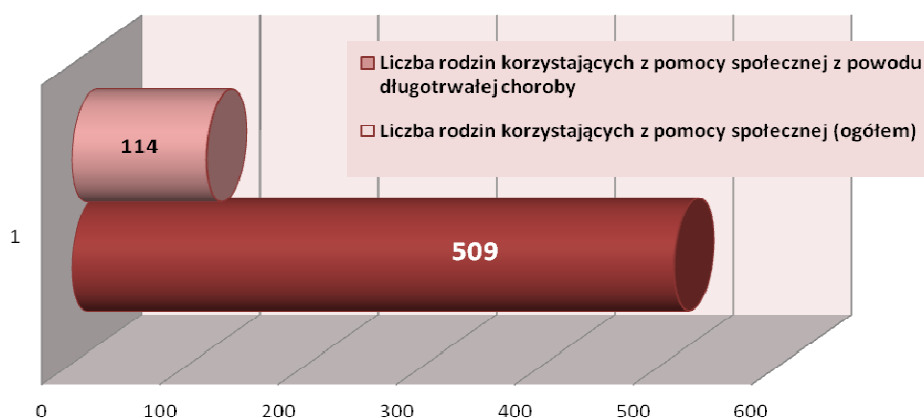
¹⁰ red. Krożek - Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s.50

krążenia najpowszechniejsze to: choroba wieńcowa, nadciśnienie tętnicze i zawał serca. Choroby nowotworowe wykazują od lat tendencję wzrostową. Corocznie z tej przyczyny umiera w Polsce około 80 tys. ludzi

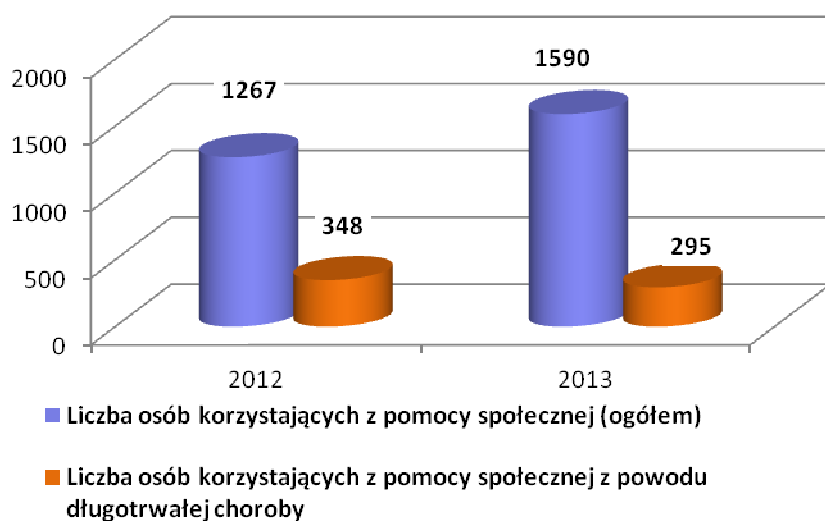
Długotrwała choroba wśród klientów M-GOPS w Radłowie.

Długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn na podstawie, której rodziny mają przyznawaną pomoc. Z danych M-GOPS w Radłowie wynika, że w 2013 roku ponad 58% ogółu rodzin korzystających z udzielonej pomocy skorzystało z niej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Rysunek 13. Rodziny z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013r.).

Rysunek 14. Liczba osób z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013]

3.4. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Definicja.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy.

„Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.”¹¹

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

1. zmieniające się warunki ekonomiczne,
2. czynniki psychospołeczne i kulturowe,
3. osłabienie więzi międzyludzkich.

Rozmiary problemu bezradności wśród klientów M-GOPS w Radłowie.

Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm.

Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

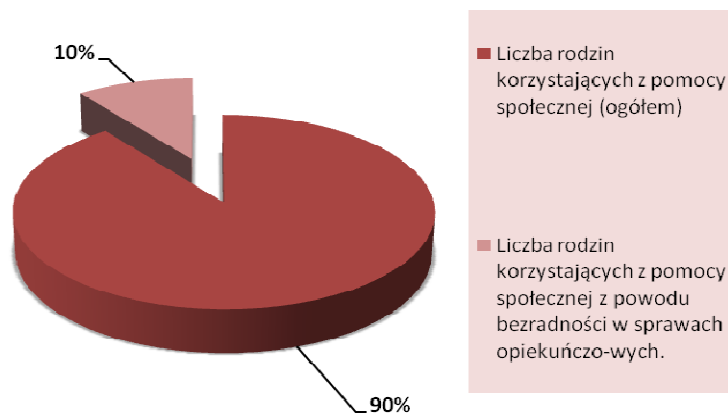
- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności w przy załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych – napisanie podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp.) .

W roku 2013 spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 58 rodzinach występowała dysfunkcja bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

---

¹¹ Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004r., Art.2,ust.1.

Rysunek 15. Rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego wśród klientów M-GOPS w Radłowie 2013r.

Jak wynika z powyższych danych prawie 10% rodzin boryka się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Najczęściej niezaradność rodzin w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami.

3.5 INNE DYSFUNKCJE W RODZINACH KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

3.5.1 OCHRONA MACIERZYŃSTWA

Z informacji M-GOPS w Radłowie wynika, że z pomocy społecznej z tytułu ochrony macierzyństwa w 2013r. skorzystało 70 rodzin (363 osób). W poprzednich latach objętych analizą tj. w 2012r. , udzielono pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa 56 rodzinom (309 osób).

3.5.2 TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO

W roku 2013r. w gminie Radłów udzielono pomocy społecznej 10 rodzinom (w których żyło 26 osób), w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. W poprzednim roku tj. w 2012r. , udzielono pomocy 9 rodzinom (12 osób).

3.5.3 UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Definicja.

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Skala zjawiska i analiza danych.

Szacuje się, że w Polsce ok. 4 do 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Według najnowszych klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyczy także mieszkańców gminy Radłów , nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Problem nadużywania alkoholu przez

podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany i trudny do przezwyciężenia, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), mówiące o skali zjawiska:

Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA.

Wyszczególnienie	Skala zjawiska	W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	Około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło: www.parpa.pl

Niepokojącym zjawiskiem jest coraz częściej spożywanie alkoholu przez młodzież, co przyczynia się do nasilenia zachowań aspołecznych, osłabia hamulce moralne, pobudza agresję.

Tabela 5. Młodzież i alkohol

Młodzież i alkohol ¹²	
III klasy gimnazjum - 15-latkowie	57,6% z nich piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni (71,5% chłopców, 60,3% dziewcząt);
	78,3% z nich PIŁO się w ciągu ostatnich 12m-cy (38,1% chłopców, 20,8% dziewcząt);
II klasa szkoły ponadpodstawowej - 17-latkowie	80,4% z nich piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni (84,6% chłopców, 73,2% dziewcząt);
	91,6% z nich PIŁO się w ciągu ostatnich 12m-cy (47,7% chłopców, 26,5% dziewcząt);

Reasumując, alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

¹² Wyniki ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD - 2011 ("Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków" realizowany przez Instytut Psychiatrii i Neurologii we współpracy z Radą Europy. Badanie sfinansowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i PARPA).

- *samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,*
- *współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,*
- *powodowanie przemocy,*
- *rozpad rodziny, rozwody,*
- *naruszenie prawa i porządku, przestępczość.*

Problem alkoholowy wśród klientów M-GOPS w Radłowie.

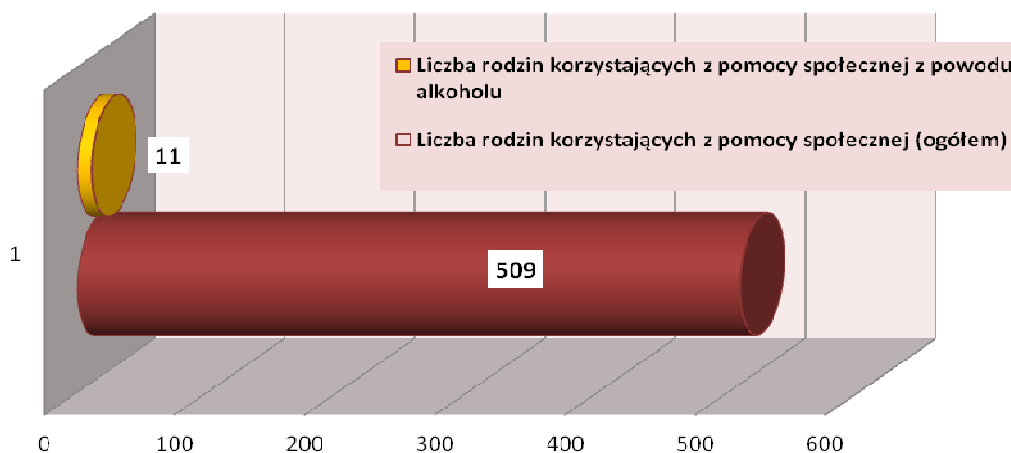
Spośród wszystkich rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Radłowie w roku 2013– 2,16% stanowiły rodziny objęte pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny.

Jak wynika z danych problem alkoholowy wśród klientów M-GOPS w Radłowie nie jest duży. Zaledwie w 11 rodzinach objętych pomocą występuje dysfunkcja uzależnienia od alkoholu.

Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Liczbę rodzin objętych pomocą społeczną M-GOPS w Radłowie w 2013 r. z powodu alkoholizmu przedstawia poniższy wykres:

Rysunek 16. Rodziny z dysfunkcją uzależnienia od alkoholu wśród klientów M-GOPS w Radłowie 2013r.

3.5.4.NARKOMANIA

Definicja.

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą.

Skala zjawiska i analiza danych.

Zagrożenie narkomania waha się w granicach 30%, są to dane ze służby zdrowia i policyjnych kronik. Inicjacja narkotyczna ma miejsce w wieku 10-14 lat. Przeważnie jest to 12 rok życia.

72% młodych ludzi robi to z ciekawości, 77,7% miała świadomość zagrożeń jakie niesie ze sobą używanie narkotyków, 30% spróbowało za namową kolegów.

Społeczne skutki używania narkotyków to: wzrost przestępczości, wysokie koszty leczenia, przestępczość zorganizowana, rozpad rodziny, „wypadanie” z ról społecznych lub nie podejmowanie ich, rozwój patologii. Dla jednostki to – prostytutka, rozrywkowe zachowanie, choroby weneryczne, tj. AIDS, HIV, WZW.

Województwo małopolskie zaliczane jest do jednego z regionów o najniższym wskaźniku występowania zjawiska narkomanii. Średnio 13,2% respondentów przyznaje się do palenia marihuany, (około 5,6% okazjonalnie). LSD 1,5%, 0,7% środki wziewne, 1,1% inne. 75% mieszkańców województwa deklaruje, iż nie używa żadnych środków odurzających i psychotropowych. Tylko 1,2% osób badanych przyznaje, że środki takie przyjmuje bardzo często (kilka razy w tygodniu). Niestety narkomania jako zjawisko społeczne staje się problemem społecznym, gdyż obejmuje swym zasięgiem około 15,0% badanej populacji, a wiek inicjacji przypada na okres największego nasilania się postaw nonkonformistycznych i buntowniczych młodzieży.¹³Widoczny jest przede wszystkim niewystarczający poziom edukacji oraz brak systemu zbierania danych i rozpoznania zjawiska.

Wśród klientów M-GOPS w Radłowie nie ma osób dotkniętych narkomanią.

3.5.5. PRZEMOC W RODZINIE

Definicja.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

Skala zjawiska i analiza danych.

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

W Gminie Radłów został powołany *Zespół interdyscyplinarny m.in. przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Zadaniem zespołu jest min. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

M-GOPS w Radłowie

Od marca 2011r. przy M-GOPS w Radłowie działa Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W okresie 2012-2013r. udzieli pomocy 30¹⁴ rodzinom, gdzie pomoc objęła 125 osób.

Liczba założonych Niebieskich Kart¹⁵ i przekazanych instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych: w 2012r.-19 NK a w 2013r.-13NK.

¹³ Źródło: Raporty wojewódzkie - stan zagrożenia narkomanią (2010), www.narkomania.gov.pl.

¹⁴ Sprawozdanie z realizacji KPPPwR za 2012r.i 2013r.

¹⁵ Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.Podejmowanie interwencji w środowisku wobec

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych w Radłowie, wynika iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz poza terenu gminy Radłów.

Rodziny dotknięte przemocą są bardzo niechętnie do rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

Należy nadmienić, że powyższe dane nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Radłów. Zjawisko to bowiem jest bardzo trudne do rozpoznania, gdyż rodziny często wycofują się z procedury sporządzania ‘ Niebieskiej Karty’ lub zgłaszania oficjalnego doniesienia o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną. Zastraszane przez sprawcę, często nie wierzą, iż ktokolwiek jest w stanie im pomóc, w związku z tym nie podejmują żadnych działań, które mogłyby zmienić ich życie.

3.5.6. BEZDOMNOŚĆ

Definicja.

Bezdomność to sytuacja osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Istnieje również definicja prawna zawarta w „Ustawie o pomocy społecznej”, zgodnie z którą, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Skala zjawiska i analiza danych.

Brak jest dokładniejszych informacji o skali zjawiska bezdomności w Polsce. Liczbę osób bezdomnych określa się od 30 do nawet 300 tysięcy. Jedyne miarodajnym źródłem wiedzy w tym zakresie jest liczba osób, którym formalnie udzielona została pomoc przez ośrodki pomocy społecznej.

Natomiast ze sprawozdań nadsyłanych przez organizacje pozarządowe do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w związku z udzieloną dotacją na pomoc osobom bezdomnym wynika, iż udzielają one pomocy m.in. 80-130 tys. osobom. Szacunkowe dane określające liczbę bezdomnych na 300 tysięcy pochodzą od Stowarzyszenia Monar.

---

rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

O randze bezdomności wśród problemów społecznych decydują nie tylko trudne do uchwycenia parametry ilościowe, ale również dynamika zjawiska i zmiany w strukturze populacji. Syntetyczne opracowania z dziedziny polityki społecznej podkreślają narastające tempo zjawiska, wykraczanie jego zasięgu poza grupy i środowiska tradycyjnie kojarzone z bezdomnością. Z bezdomnością związane są też takie negatywne zjawiska, jak alkoholizm, narkomania, żebractwo, prostytutka, przestępczość, zagrożenia epidemiologiczne.¹⁶

Głównych przyczyn bezdomności należy upatrywać w sytuacji społeczno-ekonomicznej, której efektem jest wzrastające bezrobocie, likwidacja hoteli robotniczych, pogłębiające się zjawisko ubóstwa. Bezdomność jest też skutkiem różnych patologii, zaburzeń psychicznych i osobowościowych tj. alkoholizmu, przestępczości, rozwodów lub rozpadów więzi nieformalnych, braku opieki ze strony osób najbliższych i przemocy w rodzinach. Istnieją także prawne przyczyny bezdomności, które dotyczą głównie eksmisji za długi i zaległości w opłatach. Na uwagę zasługują także przyczyny natury psychologicznej, gdzie bezdomność jest świadomym wyborem innego sposobu życia i odmiennego systemu wartości. Bezdomność wynika także z niewydolności polityki mieszkaniowej m.in. małej ilości mieszkań komunalnych, wzrostu cen mieszkań czynszowych, braku lokali zastępczych. Przyczyny bezdomności wzajemnie się przenikają i warunkują.

Problem bezdomności wśród klientów M-GOPS w Radłowie .

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych.

W ciągu 2012 roku ze wsparcia M-GOPS w Radłowie skorzystały 2 rodziny , w tym 4 osoby.
W 2013r. nikt nie skorzystał z pomocy z powodu bezdomności.

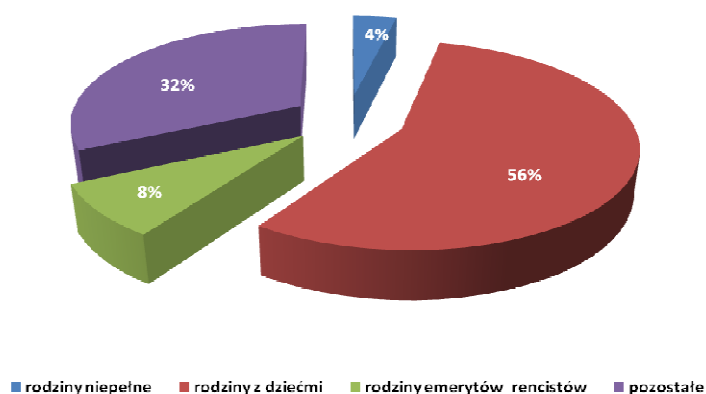
¹⁶ Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

3.6. PODSUMOWANIE

Z informacji M-GOPS w Radłowie w 2013 roku, wynika, iż M-GOPS w Radłowie wydał decyzje administracyjne przyznające świadczenie dla 509 gospodarstw domowych, w których zamieszkiwało 1 590 osób.

Strukturę rodzin korzystających z pomocy w 2013r. prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 17. Struktura rodzin korzystających z pomocy w 2013 r.

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez M-GOPS jest: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Szczegółowe przyczyny przyznania pomocy przez M-GOPS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy – rok 2013

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin – 2013 r.
1.	Ubóstwo	138
2.	Sieroctwo	-
3.	Bezdomność	-
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	70
5.	Bezrobocie	148
6.	Niepełnosprawność	142
7.	Długotrwała choroba	114
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	58
	<i>w tym rodzina niepełna</i>	<i>40</i>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Radłów na lata 2014-2020

	<i>w tym rodziny wielodzietne</i>	13
9.	Przemoc w Rodzinie	7
10.	Alkoholizm	11
11.	Narkomania	-
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10
13.	Zdarzenia losowe. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności M-GOPS za 2013 rok.

Rysunek 18. Graficzne pokazanie :powody przyznania pomocy – rok 2013

Z analizy problemów społecznych wynika, że dysfunkcją, która występuje w największej liczbie rodzin jest dysfunkcja związana z **bezrobociem**. Problem ten dotyczy aż 148 rodzin – 29% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w gminie Radłów. W tych rodzinach żyje 500 (31,5% -ogółu liczby osób korzystających z pomocy społecznej) osób.

Kolejnym bardzo ważnym problemem **jest ubóstwo**, które dotyczy 138 rodzin -27,11% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w gminie Radłów. W tych rodzinach żyje 410 (5,8% -ogółu liczby osób korzystających z pomocy społecznej) osób.

Kolejnym ważnym problemem społecznym jest **niepełnosprawność**. Wśród 142 rodzin korzystających z pomocy społecznej jest 378 osób.

Kolejnym bardzo ważnym problemem społecznym w gminie Radłów jest **długotrwała choroba**, która dotyczy 114 rodzin –22,4% rodzin korzystających z pomocy społecznej w całej gminie. W tych rodzinach żyje 295 osób – 18,5% wszystkich osób korzystających z pomocy).

Wśród rodzin, korzystających ze wsparcia M-GOPS w Radłowie jest 70 rodzin, w których występuje **potrzeba ochrony macierzyństwa** i 58 rodzin z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W rodzinach tych żyje odpowiednio 363 osób tj. 22,8% i 253 -16% wszystkich osób funkcjonujących w rodzinach klientów pomocy społecznej.

Jak wynika z rozeznania M-GOPS w Radłowie, dysfunkcją, która dotyczy niewielu rodzin korzystających ze wsparcia tego Ośrodka, jest **alkoholizm**. Problem alkoholowy występuje w 11 rodzinach (na 509), które korzystają ze wsparcia pomocy społecznej w gminie.

Stosunkowo niewielu rodzin w gminie Radłów dotyczy kwestia trudności w **przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego**. Dysfunkcja ta występuje w 10 rodzinach.

Dysfunkcje te nie wymagają więc szerokich działań pomocy społecznej. Według rozeznania pomocy społecznej wśród klientów M-GOPS w Radłowie nie występuje problem narkomanii czy sieroctwa.

Z diagnozy problemów społecznych w gminie wynika, że wśród rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest **wiele rodzin wieloproblemowych**, to znaczy takich, w których występuje więcej niż jedna dysfunkcja.

ROZDZIAŁ IV

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w Strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy Radłów.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 4 obszary priorytetowe :

- ☞ **OBSZAR PRIORYTETOWY I: RODZINA**
- ☞ **OBSZAR PRIORYTETOWY II: PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**
- ☞ **OBSZAR PRIORYTETOWY III: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE**
- ☞ **OBSZAR PRIORYTETOWY IV: PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE**

Tabela 7. Analiza SWOT dla OBSZARÓW PRORYTETOWYCH

OBSZAR PRIORYTETOWY I: RODZINA			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną (GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ- przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XLII/265/06 Rady Gminy w Radłowie Z dnia 6 czerwca 2006r.) Realizacja założeń „Gminnego programu wspierania rodziny 2013-2015”. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny. Projekty społeczne dla rodzin. Współpraca M-GOPS z placówkami oświatowymi, Caritasem, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny. Dobry dostęp ubogich do sportu i rekreacji Wprowadzenie Karty Wielkiej Rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin. Utrudniony dostęp ubogich rodzin do kultury, sportu i rekreacji. Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych. Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin. Oslabienie więzi rodzinnych wpływające na obniżenie samodzielności realizacji wzajemnego wsparcia i opieki. Postawy roszczeniowe części rodzin korzystających z wsparcia M-GOPS . Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych. Coraz częstsze przypadki niezgłaszania przez rodziny, sąsiadów wieloletnich przypadków przemocy w rodzinie z poczucia wstydu. Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje. 	<ul style="list-style-type: none"> Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci. Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. Wprowadzanie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych. Środki finansowe z UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej. Realizacja w skali kraju celów strategii: "Europa 2020" oraz celów strategii : "Kapitał Społeczny 2014-2020" 	<ul style="list-style-type: none"> Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym- zatrącanie rodzinnych wartości . Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny. Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinach. Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne. Starzenie się społeczeństwa. Deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie. Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających z wsparcia M-GOPS .

OBSZAR PRIORYTETOWY II: PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej. • Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra. • Zaangażowanie władz gminy i pracowników M-GOPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej. • Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego. • Realizacja „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w Gminie Radłów”. • Położenie geograficzne gminy: w niedużej odległości od dużych ośrodków gospodarczych i społecznych (Kraków, Tarnów). • Realizacja przez M-GOPS w Radłowie projektów z zakresu aktywnej integracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej. • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia materialnego, pomocowego, opiekuńczego oraz doradczego. • Niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym. • Brak atrakcyjnych warunków do zatrudnienia młodych ludzi-niskie kwalifikacje osób bezrobotnych • Słabe dostosowanie ofert edukacyjnej do lokalnego rynku pracy . • Preferowanie przez część społeczeństwa pasywnych form spędzania czasu wolnego. • Brak umiejętności i nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego. • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. • Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwanie wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej nie pracujących. • Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania osób o niskiej zdolności do zatrudniania (osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety). • Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem. • Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej, szczególnie sektora niepublicznego (niekomercyjnego), w tym współpraca ośrodków pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy. • Zwiększanie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin. • Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie procedur i zasad w projektach UE utrudniających integrację społeczną wśród środowisk i pomiędzy różnymi grupami społecznymi /restrykcyjne dedykowanie działań i wydatków/. • Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych. • Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych – emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami. • Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież. • Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne. <p>Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</p>

OBSZAR PRIORYTETOWY III: NIEPEŁOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zintegrowana działalność systemowa na terenie gminy Radłów • Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób niepełnosprawnych. • Aktywność organizacji i instytucji działających na rzecz seniorów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa –rosnąca liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS • Nie wystarczający system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, obciążonych chorobami i starszych. • Postawy roszczeniowe utrudniające kompleksowość pomocy. • Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. • trudności z asymilacją społeczną, związane z występującymi barierami społecznymi i architektonicznymi. • Niska samodzielność i inicjatywność części seniorów. • Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych , chorych i niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie informacji dot. osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw. • Podjęcie działań profilaktycznych w szerszej skali. • Wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. • Wykorzystywanie aktywizujące potencjału ludzi starszych. • Podnoszenie poziomu zaradności i mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych. • Kreowanie działań podnoszących świadomość społeczną w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa. • ograniczanie środków finansowych na długofalowe cele z zakresu poprawy jakości życia, przy kreowaniu zasobów na rozwiązywanie bieżących kwestii. • Zbyt mała oferta środowiska angażująca osoby starsze i niepełnosprawne. • Ograniczony rynek pracy –brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. • Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności. • Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. • Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.

OBSZAR PRIORYTETOWY IV: PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej. • Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra. • Zaangażowanie władz gminy i pracowników M-GOPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej. • Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i socjalnego.. • Realizacja założeń programu „Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2008 – 2014” • Realizacji programu współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. • Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej projektów z zakresu aktywnej integracji, • Realizacja programu Placówki Wsparcia Dziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia opiekuńczego oraz doradczego. • Brak umiejętności i nawyków radzenia sobie z trudnymi sytuacjami . • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. • Dziedziczenie złych nawyków zachowań społecznych. • Trudności w pokonywaniu bariery psychologicznej przez osoby dotknięte problemem przemocy. • Obojętność społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży • Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie walki z przemocą w rodzinie • Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych • Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców. • Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom dotkniętym przemocą zmianę obecnej sytuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie procedur i zasad w projektach UE utrudniających integrację społeczną wśród środowisk i pomiędzy różnymi grupami społecznymi /restrykcyjne dedykowanie działań i wydatków/. • Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych. • Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne. • Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym .

M-GOPS RADŁÓW

ul.Brzeska 9

33-130 Radłów

REALIZACJA STRATEGII

CZEŚĆ III

ROZDZIAŁ V

MISJA, WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Radłowa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych). Skorelowana została z wizją Miasta i Gminy, mówiącą o Gminie, jako miejscu, które zapewnia warunki wszechstronnego rozwoju, zwłaszcza godnego życia:

WIZJA „GMINA RADŁÓW 2020”

Gmina Radłów dzięki właściwemu wykorzystaniu wysokiej dostępności komunikacyjnej oraz rosnącej jakości oferowanych usług społecznych stanowi jedną z najbardziej atrakcyjnych osadniczo i inwestycyjnie gmin wschodniej części Małopolski(...)

W tym kontekście WIZJA społecznej sfery rozwoju gminy, w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest formułowana następująco:

Gmina Radłów to miejsce o wysokim poziomie jakości życia, przyjazne mieszkańcom, z dostępnością do wysokiej jakości usług społecznych oraz z warunkami sprzyjającymi podnoszeniu poziomu lokalnego kapitału społecznego.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w której za największe wyzwanie uznaje się wspomaganie potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Radłowa.

MISJA proponowanej Strategii jest:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służyć mają eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi całej gminy.

Proponowana misja zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań wspomagających rozwój szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz aktywizacji środowiska lokalnego.

ROZDZIAŁ VI

CELE STRATEGICZNE, OBSZARY PRIORYTETOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Określenie działań strategicznych zmierza w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Przesłaniem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Radłowie i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem efektywnej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

6.1.OBSZAR PRIORYTETOWY I:

RODZINA

W Gminie Radłów obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY 1:

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

CEL OPERACYJNY 1.1.:		SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ		
ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1. Prowadzenie kompleksowego i długookresowego programu wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych.	- M-GOPS, - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych programem wsparcia	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>	
2. Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym min. Pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego (meble, AGD, domowy, odzież m.in.).	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury, - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych programem wsparcia	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>	
3. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług.	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych programem wsparcia Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>	
4. Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej.	- M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba udzielonych porad specjalistycznych Liczba godzin pracy konsultantów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>	

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

5.	Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	Liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną Liczba godzin pracy asystentów rodziny	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
----	---	---	---	---

CEL OPERACYJNY 1.2.:	ZMNIJSZENIE SKALI UBÓSTWA W RODZINACH
-----------------------------	--

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1.	Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym .	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	Liczba rodzin objęta wsparciem	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	Udzielenie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności oraz w formie rzeczowej.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - placówki oświatowe samorząd gminny 	Liczba dzieci korzystających z programu dożywiania	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3.	Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych różnymi dysfunkcjami m.in. stypendia, dopłata do różnych form wypoczynku typu kolonie, wycieczki szkolne.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - placówki oświatowe - samorząd gminny 	Liczba dzieci korzystających z programu dożywiania i stypendiów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

CEL OPERACYJNY 1.3:	ZAPOBIEGANIE DEGRADACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ RODZIN I OSÓB ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ
----------------------------	---

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1	Adaptacja lub budowa budynku na potrzeby mieszkalnictwa socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd gminny 	Liczba nowych mieszkań socjalnych	<i>Dokumentacja podmiotu realizującego zadanie</i>
2	Prowadzenie działań profilaktycznych w celu zapobiegania degradacji społecznej i ekonomicznej osób zagrożonych bezdomnością.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	Liczba osób objętych programem	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3.	Pomoc rodzinom zagrożonym utratą mieszkania poprzez min. Dodatki mieszkaniowe, umieszczenie w mieszkaniach socjalnych(chronionych) .	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	Liczba rodzin objęta wsparciem Liczba wypłaconych dodatków Liczba osób umieszczonych w mieszkaniach socjalnych	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

CEL OPERACYJNY 1.4:		ROZWÓJ PARTNERSTWA LOKALNEGO W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY		
ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1.	Promowanie różnych form integracji oraz programów wspierających rodziny objętych pomocą społeczną w prawidłowym wypełnianiu ról wychowawczo-opiekuńczych.	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba rodzin objęta wsparciem Liczba zrealizowanych programów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	Wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz całych rodzin dotkniętych dysfunkcjami.	- M-GOPS - Placówka Wsparcia Dziennego, - GKRPA - placówki oświatowe	Liczba uczestników Liczba zrealizowanych programów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3.	Nawiązanie partnerstw o zasięgu lokalnym w zakresie wsparcia rodzin będących w sytuacji kryzysowej.	- M-GOPS - Placówka Wsparcia Dziennego, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba wspólnie zrealizowanych programów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
4.	Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin objętych dysfunkcjami.	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - Placówka Wsparcia Dziennego, - GKRPA - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba rodzaju zajęć Liczba osób uczestniczących w różnych formach aktywizacji	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

CEL OPERACYJNY 1.5:		WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1.	Realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji, wypoczynku i rekreacji, kultury i sportu.	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba dzieci korzystających z organizowanego wypoczynku Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników realizowanych programów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	Prowadzenie programów	- GKRPA ,	Liczba zrealizowanych	<i>Dokumentacja podmiotów</i>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

	profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m.in.: alkohol, narkotyki, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, przemoc m.in., które bezpośrednio lub pośrednio mogą prowadzić do uzależnienia.	- placówki oświatowe - samorząd gminny	programów profilaktycznych Liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych	<i>realizujących zadanie</i>
3.	Rozwijanie i wspieranie programów aktywizujących ideę wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.	- M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi Liczba wolontariuszy Liczba programów z udziałem wolontariuszy	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

6.1.1. BENEFICJENCI

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Dzieci i młodzież.

6.1.2. PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

6.1.3. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. *Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.*
2. *Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.*
3. *Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.*

6.1.4. TERMIN REALIZACJI

Zadania ciągłe w realizacji :2014-2020

6.2. OBSZAR PRIORYTETOWY II:

PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

CEL STRATEGICZNY 2:

WSPIERANIE OSÓB I RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWALEGO BEZROBOCIA

CEL OPERACYJNY 2.1.:		PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE		
ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1	Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy społecznej.	- M-GOPS - samorząd gminny - PUP	Liczba wprowadzonych usług	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2	Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych.	- M-GOPS - samorząd gminny	Liczba zawartych kontraktów socjalnych; Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3	Wspieranie działań i programów aktywizacji zawodowej, pokonywaniu bezradności społecznej klientów pomocy społecznej.	- M-GOPS - PUP - placówki oświatowe - samorząd gminny	Liczba zrealizowanych lub wspartych w realizacji programów Liczba zorganizowanych działań promocyjnych Liczba osób, które skorzystały z doradztwa zawodowego	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
4	Wspieranie działań w zakresie pomocy prawnej lub psychologicznej dla osób bezrobotnych.	- M-GOPS - PUP - samorząd gminny	Liczba osób korzystających z tej formy pomocy Liczba godzin udzielonych konsultacji	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
5	Wsparcie inicjatyw	- M-GOPS	Liczba przeprowadzonych	<i>Dokumentacja</i>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

	partnerskich na rzecz ekonomii społecznej.	- PUP, - placówki oświatowe, - samorząd gminny.	kampanii Liczba materiałów promocyjnych Liczba akcji promujących zdrowy styl życia	<i>podmiotów realizujących zadanie</i>
6	Stworzenie grup wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia, motywowanie bezrobotnych do podejmowania własnych inicjatyw.	- M-GOPS , - PUP, - placówki oświatowe, - samorząd gminny.	Liczba doradztw (grupowych i indywidualnych) Liczba osób, które skorzystały z pomocy w takiej formie	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
7	Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego.	- M-GOPS , - samorząd gminny,	Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych programem wsparcia	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
8	Pobudzanie i wzmacnianie systemu motywacji oraz przekazywanie praktycznych umiejętności w celu aktywnego poruszania się na rynku pracy.	- M-GOPS , - samorząd gminny.	Liczba osób objętych programem wsparcia	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

6. 2.1 BENEFICJENCI

1. Osoby bezrobotne .
2. Rodziny osób bezrobotnych.
3. Środowisko osób bezrobotnych.

6.2.2. PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.
2. Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego .
3. Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z bezrobociem.
4. Wsparcie różnorodnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy.
5. Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

6. 2.3. WARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej , edukacji i promocji przedsiębiorczości .

2.Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

6.2.4.TERMIN REALIZACJI

Zadania ciągłe w realizacji :2014-2020

6.3.OBSZAR PRIORYTETOWY III:

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Obecnie nie do końca można sprecyzować pojęcie – człowiek stary. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

CEL STRATEGICZNY 3

UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

CEL OPERACYJNY 3.1.		STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH		
ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	- M-GOPS - Ośrodek Zdrowia - samorząd gminny	Liczba wprowadzonych usług Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>	

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

2.	Organizowanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, środowiskowego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, w tym dzieci poprzez min. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS samorząd gminny - Środowiskowy Dom Samopomocy(ŚDS); 	<p>Liczba uczestników konsultacji i porad psychologiczno-terapeutycznych</p> <p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba udzielonych specjalistycznych usług opiekuńczych</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3.	Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Gminne Centrum Kultury - placówki oświatowe - samorząd gminny 	<p>Liczba wolontariuszy</p> <p>Liczba osób objętych pomocą wolontariuszy</p>	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Stworzenie warunków dla osób w wieku podeszłym umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Centrum Kultury - placówki oświatowe - samorząd gminny - Ośrodek Zdrowia; 	<p>Liczba przeprowadzonych kampanii</p> <p>Liczba materiałów promocyjnych</p> <p>Liczba akcji promujących zdrowy styl życia</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
5	Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych, seniorów oraz osób ubiegających się o miejsca w DPS, poprzez min.: tworzenie mieszkań socjalnych z zapleczem usług opiekuńczych .	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	<p>Liczba wprowadzonych usług</p> <p>Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi</p> <p>Liczba mieszkań socjalnych</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
6	Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych oraz niepełnosprawnych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	<p>Liczba rodzin zdiagnozowanych do wsparcia</p> <p>Liczba rodzin objętych wsparciem</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
7	Realizacja przedsięwzięć wspomagających osoby starsze w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb, zmniejszających skalę ich uzależnienia od otoczenia i instytucjonalnej pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - samorząd gminny 	<p>Liczba podjętych działań</p> <p>Liczba osób objętych działaniami</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

8	Tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze i niepełnosprawne.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - placówki oświatowe - samorząd gminny 	Liczba rodzin objętych wsparciem	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
---	---	---	----------------------------------	---

CEL OPERACYJNY 3.2.	PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
----------------------------	---

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych .	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Ośrodek Zdrowia - Centrum Kultury - samorząd gminny 	Liczba spotkań Liczba osób –uczestników Liczba materiałów promocyjnych Liczba kampanii	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Centrum Kultury - Ośrodek Zdrowia - samorząd gminny 	Liczba kampanii Liczba zorganizowanych spotkań Liczba osób –uczestników	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

CEL OPERACYJNY 3.3.	STWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I STARSZYM WARUNKÓW DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
----------------------------	---

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH	
1.	Tworzenie warunków do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych po terenie miasta i gminy Radłów poprzez min. Systematyczne podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd gminny - M-GOPS 	Ilość zlikwidowanych barier Liczba jednostek administracji publicznej, które wdrożyły program działań przyjaznych dla osób niepełnosprawnych	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dla osób starszych i niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Centrum Kultury - placówki oświatowe - samorząd gminny 	Liczba rodzaju zajęć, Liczba osób w wieku podeszłym korzystających z zajęć	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie.</i>

6.3.1. BENEFICJENCI

1. Ludzie starsi.
2. osoby niepełnosprawne
3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych .

6.3.2. PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będą odzwierciedlać następujące rezultaty :

1. *umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym;*
2. *rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym;*
3. *ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej;*
4. *zwiększenie dostępności do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych.*

6.3.3. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

6.3.4. TERMIN REALIZACJI

Zadania ciągłe w realizacji :2014-2020

6.4. OBSZAR PRIORYTETOWY IV:

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **nierównowagą sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;
- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.);
- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

- 1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;
- 2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
- 3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
- 4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- 5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

CEL STRATEGICZNY 4:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

CEL OPERACYJNY 4.1.:

PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI I WRAŻLIWOŚCI SPOŁECZNEJ NA PROBLEMY ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - placówki oświatowe 	<p>Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych;</p> <p>Liczba wydanych materiałów promocyjnych</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny 	Liczba zrealizowanych programów	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

CEL OPERACYJNY 4.2.:

PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny 	<p>Liczba osób objęta wsparciem</p> <p>Liczba założonych kart</p>	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
2.	<ul style="list-style-type: none"> M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - placówki oświatowe 	Liczba osób objęta wsparciem	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>
3.	<ul style="list-style-type: none"> - M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny 	Liczba rodzin osób korzystających z tej formy pomocy	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

	rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.		Liczba godzin udzielonych konsultacji	
4.	Podjęcie działań interwencyjno-pomocowych na rzecz dzieci –ofiar i świadków przemocy.	- M-GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - placówki oświatowe	Liczba osób objęta wsparciem	<i>Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie</i>

6.4.1 BENEFICJENCI

1. Osoby uzależnione;
2. Rodziny osób uzależnionych;
3. Dzieci i młodzież ;
4. Rodziny , w których występuje przemoc;
5. Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
6. Organizacje pozarządowe;
7. Nauczyciele;

6.4.2. PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. *Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży.*
2. *Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie walki z przemocą w rodzinie.*
3. *Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych.*

6.4.3. WARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

6.4.4. TERMIN REALIZACJI

Zadania ciągłe w realizacji :2014-2020

ROZDZIAŁ VII

ZRÓDŁA FINANSOWANIA

7.1. Ramy finansowe działalności M-GOPS w Radłowie

7.1.1. Analiza wydatków M-GOPS w Radłowie.

Analiza wydatków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje, iż największą część wydatków budżetu stanowią wydatki udzielane na "Świadczenia rodzinne i świadczenie z funduszu alimentacyjnego" (rozd.85212) :

Tabela 8. Wydatki M-GOPS w Radłowie (2012-2013)

Rozdz		2012	% budżetu MGOPS	2013	% budżetu MGOPS
85195	Ochrona zdrowia	462,00	0,01%	308,00	0,01%
85202	DPS	169 309,49	4,35%	162 507,05	3,94%
85206	Wspieranie rodziny	15 000,05	0,39%	25 000,00	0,61%
85212	Świadczenia rodzinne i fundusz alim.	2 515 471,64	64,64%	2 575 490,88	62,49%
	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	21 509,33	0,55%	23 956,67	0,58%
8213	Zasiłki i pomoc w naturze	350 392,00	9,00%	328 083,72	7,96%
85214	zasiłki stałe	173 525,14	4,46%	219 127,91	5,32%
85219	OPS	520 572,21	13,38%	587 267,73	14,25%
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	0,00	0,00%	2 560,00	0,06%
85228					
85295	Pozostała działalność	125 400,69	3,22%	197 042,12	4,78%
	RAZEM	3 891 642,55	100,00%	4 121 344,08	100,00%

7.1.2. PLAN FINANSOWY NA LATA 2014-2020

Samorząd Radłowa realizując politykę społeczną podejmuje szereg działań w celu zapewnienia mieszkańcom miasta i gminy pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania istotnych problemów. Struktura osiągniętych dochodów budżetowych jest uzależniona od polityki finansowej państwa, której kierunki i zasady określają ustawy o budżecie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie RADŁÓW na lata 2014-2020

Wielkość kwot prognozowanych na realizację założonych przez samorząd celów polityki społecznej w latach 2014-2020 w kontekście osiągniętych dochodów i dokonywanych wydatków ogółem, przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 9.

	2013 /historyczne	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki ¹⁷ budżetowe	26 827 641,62	30 486 725,28	25 580 710,28	25 460 535,96	26 262 194,01	26 432 505,45	29 963 539,46	30 959 635,98
w tym:								
wydatki bieżące	23 088 042,90	23 702 134,40	23 412 793,00	23 997 426,07	24 597 361,72	25 187 698,40	25 792 203,16	26 411 216,03
% wzrostu wyd.bieżący ch /prognoza		2,66%	-1,22%	2,50%	2,50%	2,40%	2,40%	2,40%
Wydatki na zadania z zakresu polityki społecznej /wzrost jako śr.2,48% w wydatkach bieżących/	4 121 344,08	4 223 553,41	4 328 297,54	4 435 639,32	4 545 643,17	4 658 375,12	4 773 902,83	4 892 295,62
% udział wydatków na cele społeczne w wydatkach ogółem	17,85%	17,82%	18,49%	18,48%	18,48%	18,49%	18,51%	18,52%

Wydatki ponoszone na cele społeczne ogółem, stanowią w budżecie miasta i gminy jedną ze znaczących pozycji. Prognozuje się, iż na przestrzeni lat 2014-2020 ich udział w wydatkach budżetowych ogółem będzie rosł i kształtować się na poziomie od 17,85% (2013r.) do 18,52% w 2020r.

7.2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii :

- środki własne samorządu ;
- środki z budżetu centralnego;
- środki partnerów przedsięwzięcia (np. NGO) ;
- środki funduszy krajowych;
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależy będą od czynników :

- wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce

¹⁷ Oprac. na podstawie WPF (Załącznik nr 1 UCHWAŁA NR XXXVIII/375/14 RADY MIEJSKIEJ W RADŁOWIE 28maja2014r.)

- zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Radłów w sferze społecznej.

W procesie powstawania nowoczesnego społeczeństwa opartego na wzajemnych relacjach gospodarki wolnorynkowej, gdzie ludzie wymieniają między sobą towary i usługi, poza przyjętą formą działalności gospodarczej istnieje potrzeba aktywności społecznej, szczególnie w czasach kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty. Jest to możliwe w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, które obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu cieszą się dużą skutecznością.

W społeczeństwie obywatelskim organizacje pozarządowe mogą efektywnie realizować działania w sferze pomocy społecznej ponieważ pozyskiwane środki ze źródeł krajowych i pozabudżetowych (w tym np. także UE, EOG) wykorzystują na cele społeczne w 80-90 %.

Na terenie miasta i gminy Radłów wciąż za mała jest liczba organizacji o profilu pomocy społecznej. Potrzebna jest więc powszechna akcja na rzecz działań społecznych i możliwości zorganizowania tych działań w ramach organizacji pozarządowych. Spektakularne akcje charytatywne to wciąż za mało w obliczu wielości potrzeb. Rodzi się tu potrzeba uświadomienia społeczeństwu możliwości, jakie można wykorzystać za pośrednictwem organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ VIII

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Radłów na lata 2014-2020 obejmuje zasięgiem czasowym okres siedmiu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Radłowa mianowicie: bezrobocia, ubóstwa, problemów opiekuńczo – wychowawczych, problematyki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radłowie,
- Rada Miejska
- Urząd Miasta Radłów
- Policja,

Organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

8.1. HARMONOGRAM WDRAŻANIA STRATEGII.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radłów na lata 2014 – 2020 obejmować będzie siedem etapów:

Tabela 8. Opis wdrażania i ewaluacji Strategii

ETAP I	Podjęcie uchwały przez o przyjęciu do realizacji „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Radłów na lata 2014-2020”. <i>Termin realizacji: III –IV kwartał 2014 r.</i>
ETAP II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią <i>Termin realizacji: III kwartał 2014 r.-IV kwartał 2020.</i>
ETAP III	Monitoring i ewaluacja Strategii. <i>Termin realizacji: na koniec każdego roku w okresie: od IV kwartału 2014 do IV kwartału 2020.</i>
ETAP IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy. <i>Termin realizacji: sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli: od IV kwartału 2014 do IV kwartału 2020.</i>
ETAP V	Podsumowanie i ocena Strategii. <i>Termin realizacji: IV kwartał 2020r.</i>

8.2. SPOSOBY MONITOROWANIA , EWALUACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Całościowy obraz realizowanych zadań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w opisują wskaźniki określone dla zadań przypisanych dla poszczególnych celów operacyjnych, oraz przypisanych im działań, które przedstawione w sprawozdaniach z wykonania realizacji zadań będą jednym z narzędzi monitorowania realizacji strategii.

8.2.1.MONITORING

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy warunek jej należytego wdrożenia. Z uwagi na powyższe corocznie [na koniec każdego roku od IV kw.2014r.] sporządzany będzie raport z realizacji celów oraz kierunków działań i przedkładany Burmistrzowi Miasta i Gminy Radłów.

Raport uwzględnił będzie określone w dokumencie wskaźniki określone dla osiągnięcia celów operacyjnych. (rozd.:6). Monitoring wdrażania strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania.

8.2.2. KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół odpowiedzialny za jej realizację. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczność uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia , od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym :

ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie gminy jako wspólnoty terytorialnej : sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to :

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

8.2.3. ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Radłowie.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców, a także Zespołu odpowiedzialnego za jej realizację.

ROZDZIAŁ IX

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁸. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin.

Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

GŁÓWNE CELE POMOCY SPOŁECZNEJ:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.¹⁹

¹⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art.2.

¹⁹ Źródło: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zaciszu domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności gminy.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to : wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego . Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

ROZDZIAŁ X

ZRÓDŁA DANYCH

1. *UCHWAŁA NR XXXIII/217/10 RADY MIEJSKIEJ W RADŁOWIE z dnia 22 stycznia 2010 r. sprawie nadania Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie*
2. *GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2009-2013*
3. *Statut Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie*
4. *GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ- przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XLII/265/06 Rady Gminy w Radłowie Z dnia 6 czerwca 2006r.)*
5. *Gminny program wspierania rodziny 2013-2015*
6. *Strategia rozwoju RADŁÓW 2014-2020*
7. *STATYSTYKA STAŁYCH MIESZKAŃCÓW wg miejscowości i płci[UM w Radłowie]*
8. *Internetowa Biblioteka Małopolskich Obserwatoriów (IBMO)*
9. *Małopolski Informator Społeczny (MIS)*
10. *Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych (IOSS)*
11. *www.stat.gov.pl*
12. *www.opsradlow.pl*
13. *www.gminaradlow.pl*
14. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).*
15. *Dokumenty strategiczne województwa małopolskiego:*
16. *STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”, Rozwoju Województwa Małopolskiego 2020*
17. *Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” –(projekt – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku).*
18. *Regionalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim na lata 2013-2020 – projekt (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr264/13 Zarządu Województwa małopolskiego z dnia 5 marca 2013 roku).*
19. *Dokumenty strategiczne dotyczące nowego okresu programowania :*
20. *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*
21. *STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020*
22. *KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji*
23. *STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020*

ROZDZIAŁ XI

WZÓR ANKIETY DO BADAŃ SPOŁECZNYCH

Ankieta do badań społecznych opinii w sprawie PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH dla gminy RADŁÓW

W gminie Radłów trwają obecnie prace nad przygotowaniem **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Radłów na lata 2014 - 2020**. Strategia jest dokumentem stanowiącym fundament realizacji lokalnej polityki społecznej na najbliższe lata. Kwestie poruszane w Strategii dotyczą: rynku pracy i bezrobocia, bezdomności, ubóstwa i wykluczenia społecznego, zjawiska występowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, zjawiska alkoholizmu i narkomanii, problemów osób starszych i niepełnosprawnych, zjawiska przestępczości, przemocy w rodzinie oraz współpracy instytucji z sektorem organizacji pozarządowych.

ANKIETA JEST ANONIMOWA

Wszystkie osoby i instytucje zainteresowane włączeniem się w opracowanie w/w dokumentu prosimy o wypełnienie ankiety i przekazanie jej do Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radłowie , ul. Brzeska nr 9 przesłanie na adres: ops.radlow@op.pl do dnia 18 kwietnia 2014r. Wszelkie uwagi i sugestie zostaną uwzględnione w trakcie przygotowywania dokumentu.

1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Państwa gminy? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

Ubóstwo, niewydolność materialna rodziny

Bezrobocie, brak pracy

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

Uzależnienia (alkohol)

Przemoc w rodzinie

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców (przestępczość)

Problemy wieku podeszłego/izolacja społeczna osób starszych

Złe warunki mieszkaniowe

Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych

Bezdomność

Zdarzenia losowe

Inne, jakie?.....

2. Kto Pana/Pani zdaniem jest najbardziej zagrożony jest ubóstwem w Państwa gminie? [zaznacz 1 odpowiedź]

osoby bezrobotne

osoby uzyskujące niskie dochody

rodziny wielodzietne

osoby dotknięte problemem

uzależnień

osoby starsze i samotne

osoby samotnie wychowujące dzieci

osoby niepełnosprawne

inne

3. Jakie są przyczyny popadania w ubóstwo? [zaznacz 1 odpowiedź]

bezrobocie	niepełnosprawność
dziedziczenie ubóstwa	choroby
uzależnienia	niedostosowanie społeczne
wielodzietność	rozpad rodziny
- Inne Jakie?.....

4. Jaka jest skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki) na terenie Państwa gminy?

wysoka	niska
średnia	trudno powiedzieć

5. Kto zagrożony jest problemem uzależnień w Państwa gminie? (podkreśl 1 odpowiedź)

osoby bezrobotne	osoby starsze i samotne
osoby uzyskujące niskie dochody	osoby samotnie wychowujące dzieci
rodziny wielodzietne	osoby niepełnosprawne
rodziny dysfunkcyjne	osoby samotne
osoby bezdomne	Inne/jakie.....

6. Czy uważa Pani/Pan iż oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca ? (właściwe podkreślić)

Tak	Raczej nie
Raczej tak	Nie
Trudno powiedzieć	

7. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze? (podkreślić 1 odpowiedź)

ubóstwo i bieda	brak opieki ze strony rodziny
problemy psychologiczne	Niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego
samotność	Mała liczba placówek wspierających osoby starsze
- Inne Jakie?.....

8. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

Tak	Raczej nie
Raczej tak	Nie
Trudno powiedzieć	

9. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym? (właściwe podkreślić)

Tak	Raczej nie
Raczej tak	Nie
Trudno powiedzieć	

10. Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

Tak	Raczej nie
Raczej tak	Nie
Trudno powiedzieć	

11. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne? (podkreślić 1 odpowiedź)

bariery architektoniczne	brak akceptacji w środowisku lokalnym
utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	ubóstwo
utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	Inne jakie?.....

12. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej? (właściwe podkreślić)

znam takie przypadki	słyszałem o takich przypadkach
nie znam takich przypadków	nie słyszałem o takich przypadkach

13. Czy na terenie Państwa gminy zamieszkują osoby chore psychicznie ? (właściwe podkreślić)

tak, znam takie osoby	nie znam takich osób
tak słyszałem o takich osobach	nie słyszałem o takich osobach

14. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na miejscu zamieszkania? (właściwe podkreślić)

Tak	Raczej nie
Raczej tak	Nie

15. Jeśli nie, to jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa? (podkreślić 1 odpowiedź)

częste włamania i kradzieże	brak patroli policyjnych
częste napady	słabe oświetlenie
niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych	zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)
Inne jakie?.....	

16. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej w Państwa Gminie: [zaznacz 1 odpowiedź]

Zaniedbanie wychowawcze	Sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)
Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)	Wulgarność/Agresja
Sieroctwo	Wandalizm, Demoralizacja, Przystępczość
Inne jakie?.....	

17. Co Pana/Pani zdaniem decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa? (należy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)

Brak pracy	Niezaradność życiowa
Uzależnienia	Lenistwo, niechęć do podejmowania pracy
Brak wykształcenia	Brak wsparcia ze strony najbliższych

Tzw. „dziedziczenie biedy”

Niepełnosprawność

Inne jakie?.....

18. Jakie działania powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?

(prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 główne działania)

Kontynuować programy prac społecznie użytecznych i roboty publiczne

Sprawniej koordynować działania lokalnych instytucji działających w sferze społecznej

Monitorować efektywne wykorzystanie środków pieniężnych z pomocy społecznej

Pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa)

Wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Profesjonalizować kadry pomocy społecznej

Rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy

Inne jakie?.....

19. Jaką formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej? (właściwe podkreślić)

pomoc finansowa
wsparcie rzeczowe
doradztwo

praca socjalna
usługi opiekuńcze
aktywizacja bezrobotnych

Inne jakie?.....

20. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych? (właściwe podkreślić)

bardzo dobrze
dobrze
Nie mam zdania

przeciętnie
źle

21. Czy oferta pomocy świadczona przez organizacje pozarządowe zaspokaja potrzeby środowiska lokalnego? (właściwe podkreślić)

Tak
Raczej tak
Trudno powiedzieć

Raczej nie
Nie

22. Jak ocenia Pan/Pani swoje warunki życia w GMINIE?

Dobre
Raczej dobre

Przeciętne
Raczej złe
złe

23. Jak ocenia Pan/Pani zmiany warunków życia w GMINIE w ostatnich 5 latach (2009-2013)?

Poprawiły się
Raczej się poprawiły

Nie zmieniły się, pozostają takie same
Raczej się pogorszyły
Pogorszyły się

24. Inne rozwiązania w sferze społecznej proponowane przez Pana/Panią:

Dane ankietowanego	
Ankieta jest anonimowa, a poniższe dane dotyczące respondenta potrzebne są tylko i wyłącznie do celów badawczych	
1. Płeć ☐ mężczyzna ☐ kobieta	2. WIEK:
☐ poniżej 18 lat ☐ 18-34 lata ☐ 35-59 lat ☐ 60-64 lata ☐ powyżej 64 lat	
3. Wykształcenie ☐ podstawowe ☐ średnie ☐ zasadnicze zawodowe ☐ policealne ☐ wyższe	
4. Zatrudnienie ☐ w przedsiębiorstwie państwowym ☐ prowadzę własną działalność gospodarczą ☐ bezrobotny ☐ w przedsiębiorstwie prywatnym ☐ prowadzę własne gospodarstwo rolne ☐ emeryt / rencista ☐ w organach samorządu terytorialnego ☐ nie pracuję; w trakcie nauki/studiów	
5. Dochód miesięczny ☐ do 1000 zł brutto ☐ więcej niż 1000 do 1500 zł brutto ☐ więcej niż 1500 do 2000 zł brutto ☐ więcej niż 2000 do 2500 zł brutto ☐ więcej niż 2500 do 3000 zł brutto ☐ więcej niż 3000 do 3500 zł brutto ☐ więcej niż 3500 do 4000 zł brutto ☐ powyżej 4000 zł brutto	

ROZDZIAŁ XII

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność Gminy Radłów o –ogółem [2010-2013]	26
Tabela 2.. Ludność w gminie Radłów w podziale na sołectwa w okresie 2010-2013.	26
Tabela 3. Struktura ludności w gminie Radłów	27
Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA.	41
Tabela 5.Młodzież i alkohol	41
Tabela 6.Powody przyznania pomocy – rok 2013	46
Tabela 7. Analiza SWOT dla OBSZARÓW PRORYTETOWYCH.....	50
Tabela 8. Opis wdrażania i ewaluacji Strategii	74

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.. Miasto i gmina Radłów na tle powiatu tarnowskiego.....	25
Rysunek 2. Struktura ludności na terenie gminy Radłów w okresie 2010-2012.	28
Rysunek 3.Liczba bezrobotnych w Gminie Radłów na tle powiatu tarnowskiego [z wyłączeniem miasta Tarnowa] wg gmin stan na koniec kwietnia 2014 r.....	30
Rysunek 4Liczba bezrobotnych ogółem w gminie Radłów w latach	30
Rysunek 5.Struktura bezrobotnych na terenie gminy Radłów w podziale na kobiety i mężczyzn [stan na 30.04.2014r.]	30
Rysunek 6. Struktura bezrobotnych Gmina Radłów [2011-2014(30.04.)]	31
Rysunek 7. Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną [2013].....	31
Rysunek 8. Liczba osób z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej.....	32
Rysunek 9. Rodziny z dysfunkcją ubóstwa korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013).	34
Rysunek 10. Liczba osób z dysfunkcją ubóstwa korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013].....	35
Rysunek 11. Rodziny z dysfunkcją niepełnosprawności korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013r.).....	36
Rysunek 12. Liczba osób z dysfunkcją niepełnosprawności korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013].....	37
Rysunek 13. Rodziny z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystające z pomocy M-GOPS w Radłowie na tle wszystkich rodzin-klientów pomocy społecznej (2013r.).....	38

Rysunek 14.Liczba osób z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystająca z pomocy społecznej [2012-2013].....	38
Rysunek 15. Rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego wśród klientów M-GOPS w Radłowie 2013r.....	40
Rysunek 16. Rodziny z dysfunkcją uzależnienia od alkoholu wśród klientów M-GOPS w Radłowie 2013r.....	42
Rysunek 17. Struktura rodzin korzystających z pomocy w 2013 r.	46
Rysunek 18.Graficzne pokazanie :powody przyznania pomocy – rok 2013.....	47